

ÉLETTÜNK

XIV. évf. 4. szám (14. Jahrg. Nr. 4)

Az európai magyar katolikusok lapja

1982 április

NYÍRÓ JÓZSEF (1889—1953):

Kereszt és Feltámadás

(Posthumus üzenet a „Megfeszített” c. művéhez)

— Akármennyire küzdünk is ellene, — belső összeomlás fenyeget. Az a veszedelem, hogy vagy magunkban, vagy utódainkban megszününk magyarnak lenni. Lélektani folyamat ez, amellyel önmagát veszítheti el mindenki. Nem is szándékosan, hanem az események és életkényszer, a körülmények hatása alatt.

Talán azzal kezdődik, hogy egyszer csak nem jut eszedbe egy magyar szó. „Hogy is mondják magyarul?” — kérdezed. Később már meg sem kérdezed. Esetleg nincs kitől. Idegen szót használ helyette annak a népnek a nyelvéből, amely közé vetett a sors és a kenyérgond, és a mely már — tudtoddan kívül is — megkezdte lassu átférmálódását és felszívódását. Előbb a szokásaid alakulnak át a ruháddal együtt, majd az anyanyelv sorvad el lassankint: ajkadról, végül a lelked, mert nincs forrás, táplálék, mellyel erősítsed. Nincs magyar iskola, hová gyermekeidet küldhesd; talán magyar templom sincsen, hol Isten magyarul szóljon hozzád; könyved, újságod sincsen, hiszen kenyérré kell a pénz, később szomjúságot sem érzel utána. Te még magyarnak mondasz magad magyarul, gyermekeid már angolul vagy más idegen nyelven, unokád esetleg már csak elnézőleg mosolyog fölötte, vagy tagadja, esetleg tiltakozik ellene. Ne rázd a fejed, mert ez a folyamat otthon is megtörtént a szemünk láttára, százazrekkel, alig fél évszázad alatt, hogy csak Erdély példáját említem. Kétanyanyian volnánk, ha az így elveszett magyarokat újra magunkhoz számíthatnók. A ma szörnyű történelmi megpróbáltatása pedig tízezerszámra szórja Magyarországot fiait szerteszét a nagy világban; veszedelmesen alkalmas a belső elvérzés és pusztulás meggyorsítására. Álljon előttünk a letagadhatatlan valóság, hogy évtizedek óta temetjük mindenünket, önmagunkat és hazánkat is otthon és idegenben. A magyarság megrázó történelmi drámájának mind súlyosbodó fokozatai vannak, és végzetesen közeledünk a vég kitejlesedése felé!... Ha meggondoljuk, és látó szemmel látni tudunk, rá kell végre döbennünk, hogy mindez főképpen és elsősorban a saját belső összeomlásunk következménye. Minden egyéb pedig ennek az eredménye, mint mikor összel az életerő a fában megszakad, és önmaguktól hullanak le a levelek.

A lehullott falevél pedig idegen földet táplál.

A lehullott falevélnek nem jut eszébe, hová tartozott, és feledi, hogy csak azon a fán tud dacolni szelekkel, viharokkal és az élet minden megpróbáltatásaival, amelyből kihajtott, amely csodálatos erővel magához szorította, napfényt, dalt és boldogságot is nyújtott. Mihelyt azonban a fa eleresztette kezét,

örökre vége lett, mert megszűnt köztük a belső, a lényegi összefüggés.

Ugyanez a törvény érvényes reánk is. Amelyik pillanatban ez a belső, lényegi összefüggés megszakad bennünk mindazzal, amit e szép néven ismerünk: „magyar” — lehullott falevelekké válunk, és meghalunk. Mint minden halált, ezt is előbb a megzavarodás és agónia előzi meg. Jaj, merjem-e említeni, hogy máris jelei mutatkoznak! Veszekszünk, egymást marjuk, zuhanunk, kétségbeesünk, és

Harsányi Lajos (1883—1959):

Három piros tojás

Egy kis magyar gyerek,
Kiben Isten lakik,
Nem húnyta le szemét
Estétől hajnalig.

Friss harmatban fürödtek
A reggelek, az estek.
A kis magyar gyerek.
Húsvéti tojást festett.

Az elsón piros templom lett:
Szent Péter kupolája.
— A világ legnagyobb temploma! —
ezt írta alája.

A kis magyar gyerek,
Kiben Isten lakik,
Tovább törte fejét
Estétől hajnalig:

És kis faluja templomát festette
a tojásra.
— A világ legszebb temploma! —
ezt cifrázta alája...

nehéz kereszteteket ácsolunk még kisgyermekeink vállára is... Ez is egyik fokozata a magyarság megrázó drámájának, a lehullott kis falevelek kínja, és a sokmillió apró sors tragédiáiból könnyen összetevődik az ország végzete.

Amint igaz, hogy a haza tart meg bennünket, úgy igaz az is, hogy nekünk is meg kell tartanunk a hazát. Élettörvény ez is, mely szemünk láttára bizonyítja meg igazságát. Nézz magadra, és látod, mi lett belőle nálad nélkül. Minél nagyobb a kettős dráma, annál szembeszökőbb a lényegi összefüggés igazsága.

A hazamegtartásnak ugyanolyan természetfölöttisége, mondhatnám teológiája van, mint a vallásnak. Mindkettő a lélekből, belső értékekből tevődik össze: hitből, meggyőződésből, öntudatból és az ezekből kivirágzó cselekedetekből. Ne tévesszük azért össze a külsőséget a lényeggel. Az összetett kéz csak jele az imának, de nem lényege, és csak szóval sem elég magyarnak lenni. A nyelv is, melyen szólasz, csak virágillat, amely eltűnik, semmivé lesz, ha elhervad, megszűnik a virág. Mint az Isten, a haza sem eszme csupán. Mindkettő valóság. Akkor is, ha nem látod, nem érzed ke-

zelddel, lábaid nem tapossák földjét. Akkor is, ha elűztek róla, idegen hatalmak ígázták le vagy bitorolják. Emlék csak akkor lenne belőle, ha az utolsó magyar is megszűnnék a földön, ki önmagában hordozza. A hazának is lelke van, mint neked, és — te is a lelke vagy. Ehhez tartsd magadat! A haza is te vagy.

A haza megtartása tehát nem függ se tértől, se időtől. Otthon éppen úgy el lehet veszíteni, mint idegenben, — megtartani, ha ismerjük és követjük az eb-

Mi szebbet rajzolhatna
A második tojásra,
Hogy apja, anyja, húga
Ámulva nézze-lássa.

Az esztergomi Bazilika került
a tojásra.
— A legnagyobb magyar templom! —
ezt karcolta alája.

A kis magyar gyerek,
Kiben Isten lakik,
Tovább törte fejét
Estétől hajnalig:
Mi lehet a világon
Az egyetlen, a legszebb,
Amihez foghatót
Piktör még sohse festett?

ből folyó kötelességeinket. Szinte kilátástalannak látszó nehéz feladat ez. de minél nehezebb, annál nagyobbakká kell nekünk lennünk. Emberi életünk fokmérője is ez, és jaj annak, ki könnyűnek találta!

Ennek a magyar világszemléletnek tükrében különös jelentőséget és értékelést nyer minden, ami sorsunkkal összefügg. Az irodalom is. Már nem fényűzés, szórakozás és csak művészet magáért, hanem az élet és halál, a lét és nemlét felelősségteljes tényezője is. Történelmi hivatása és jelentősége van, mint a nemzet életének minden súlyos korszakában. Lélekformáló vagy lélekpusztító ereje sokszorosan érvényesül nehéz sorsunkban. Minden szónak, minden írásnak. Az igaz magyar szót és ígét ugyanúgy kell rátenni testvéreink nyelvére, mint az áldozásnál a pap a szentséges hostiát vagy a kenyeret, hogy ha a ruha, cipő, ing le is sorvad éhező testünkről, hitünk és szárnyunk nőjön, és felszállhasson a megtartó, igaz élet magasságába, amely fölötté vagyon minden ideiglenes impériumnak.

Sohasem fájt könyv jobban, mint ez,
(Folytatás a 2. oldalon)

CHIARA LUBICH:

Az élet szava

EVANGÉLIUMI ELMÉLKEDÉS

Húsvét előtt vagyunk. Jézus levetette felsőruháját, kendőt fogott, vizet öntött egy mosdótálba, és mosni kezdte tanítványai lábát.

Péter tiltakozott: „Uram, Te akarod megmosni az én lábam?”

A Mester azonban meggyőzte: Péter csak így, csak ezáltal lehet vele közösségben. — Jézus ezután utalt Judás árulására, majd sorra megmosta mindannyiuk lábát. Végül leült és így szólt:

„Ha tehát, én az Úr és Mester megmostam lábatokat, nektek is mosnotok kell egymás lábát.”

Bővebben is megmagyarázta: „Példát adtam nektek: amint én tettem, ti is úgy tegyetek... Boldogok vagytok, ha megértitek ezt, és így is tesztek...”

„Boldogok vagytok...” Jézus ezzel a váratlan, meglepő gesztusával a kölcsönös szolgálatra, a kölcsönös szeretetre tanít. Ez egyike lesz az általa hirdetett boldogságoknak. Amikor mi, keresztények a „Nyolc boldogságra” gondolunk, a következők jutnak eszünkbe: „Boldogok a lélekben szegények, mert övék a Mennyei Ország. Boldogok a szomorúkodók... Boldogok, akik éheznek...” stb. (v. ö: Mt 5, 33)

Két további boldogságot János evangélista említ meg. Az egyik a hit boldogsága: „Boldogok, akik nem látnak és mégis hisznek”. (Jn 20, 29). A másik a szeretet boldogsága: boldogok, akik kölcsönösen szeretik egymást. (Jn 13, 17)

Az áprilisi „Élet Szava” tehát arra szólít fel, hogy örüljünk ennek a „második boldogságnak, amelyet akkor élhetünk át, ha megértjük és gyakorlatban meg is valósítjuk Jézus tanítását.

„Ha tehát én, az Úr és a Mester megmostam lábatokat, nektek is mosnotok kell egymás lábát”.

Kétségtelen, hogy amikor Jézus megmossa a tanítványok lábát, ezzel konkrét és meggyőző módon példát mutat a szeretet parancsára, s arra tanít, hogy a szeretet alapja az alázat.

Jézus korában a lábmosás a rabszolgák föladata volt. Ők mosták meg gazdáik lábát. Jézus, az Úr és a Mester ezzel a tettével azt hangsúlyozza, hogy szolgálni jött közeink, nem pedig azért, hogy Őt szolgálják.

A lábmosás Jézus szeretetének és alázatának nem egy elszigetelt kifejezése. Jelkép ez: élete teljes odaadásáig terjedő szeretetének jelképe.

Mint ahogy Ő az Úr, a Mester, Jézus az Egyház alaptörvényévé tette, hogy a tanítványoknak úgy kell szeretniük felebarátaikat, ahogy Ő szeretett bennünket. A jézusi példát átvéve az első keresztények körében hamar elterjedt az a szokás, hogy megmosták vendégeik lábát. A keresztény özvegyasszonyok kiváltságai közé tartozott, hogy megmoshatták a „szentek” lábát. Korunk-
(Folytatás a 3. oldalon)

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP:

„Látni fogjuk őt, amint van“ (1 Jn 3. 2.)

A középkorban a hittudósok azon vitakoztak, vajon mily lelki tevékenységünk tesz majd boldoggá bennünket: Isten látása vagy szeretete? Anélkül, hogy meddő vitákba bocsátkoznánk, le kell szögeznünk, hogy a kettőt, Isten látását és szeretetét nem lehet különválasztani. Ha Istent közvetlenül látni fogjuk, ha megismerjük végtelen jóságát, lehetetlen lesz számunkra őt nem szeretni. E mennyországi szeretet eleve kizárja majd a bűn lehetőségét. Ugyanúgy azt kell mondanunk, hogy a mennyei szeretet elválaszthatatlan a közvetlen látástól. Nemde már itt a földön is, ha valakit szeretünk, látni kívánjuk? Isten látásá-

KERESZT ÉS FELTÁMADÁS

(Folytatás az első oldalról)

de sohasem voltam könyvemre büszkébb, mint erre, amellyel a világ legnagyobb eseményének, a Golgota drámájának megrázó élményét szeretném magyarul kivetíteni úgy, ahogyan bennem él. Ilyen közel még ember és nép nem állott Krisztushoz, mint ma a magyar. Közös az útjuk. Vér váltsa meg a vért általa, és a feltámadás bizonyosságában Vele örvendhessünk. Nagy a mi sorsközösségünk a szenvedő és meggyalázott Krisztussal. Csak Hozzá menekülhetünk, mert elűztünk otthonunkból, és senki be nem fogad. Mindenünket elorozták, igazságunkat meggyalázták, ártatlan elítélésünk felett Pilátusok mossák kezeiket, és fegyverrel üznek előre a kereszti útján, míg csak ki nem szenvedünk rajta, hogy rongyainkon is poroszlók osztozkodjanak, és a gyűlölet lepecsételje még sírunkat is.

Az Örök-Akarat akarata, hogy a Getszemáni kert véres verejékében megtisztuljon a mi szemünk, öntudatunk kivilágosodjék, és bizonyosan tudjuk, hogy e halálúton ejtett egyetlen könnycsepünk is Magyarország megváltásának tényezője, ha ebből a lelki és szellemi magaslatból hullatjuk rá Krisztus kereszti-jére. Ugyanakkor a mi feltámadásunk záloga is.

A mi menekülésünk csak benne és általa érhet jó véget.

Az isteni örök gondolat titkához most férközhetünk a legközelebb ebben a Jób-i helyzetben, és sokszorozhatjuk meg emberi értékességünket, amely előtt előbb-utóbb fejet kell hajtania a ma „Feszítsd meg“-et kiáltó emberiségnek.

Ugyanakkor elesettségünkben és gyengeségünkben nincs és nem is lehet igazabb és nagyobb erőforrásunk, mint ez a soha meg nem szűnő véráldozat, melyet az örök Isten szeretete saját Fiának odaadásával nyújt a szenvedő emberiségnek. Semmiből több hitet, bizalmat és bizonyosságot nem meríthetünk sötét napjainkban, mint a krisztusi sorsból, hogy az Ő igazságában és ígéje szerint megjár golygóták végén mindig ott van a feltámadás, és mi is rátalálunk a magyar élet valódi fájára, amely nem szórja le magáról leveleit, hanem a nagy titok örök törvényének erejével kapcsolja magához, hogy a magyar haza megtarthassa gyermekeit, és gyermekei Magyarországot. A hazát, amely haza hívja haló porodat is!

Vedd tehát keresztedet, és kövesd a Mestert! Csak a kereszti magasságából lehet meglátni a feltámadást.

(A főnti megrázó üzenetet Dr. Szabó Gyula v. országgyűlési képviselő, akiről „Halottaink“ közt megemlékezünk, röviddel halála előtt küldte be a „Magyar Lelkiségi“ szerkesztőségébe, ahonnan az „Életünk“ is átvette. Szerk.)

nak elsőbbsége van az objektív értékelés rendjében, szeretetének pedig a szubjektív élményszerűség vonalán.

A SZERETET NAGYSÁGA ÉS ELÉGTELENSÉGE

A szeretetnek nagysága az, hogy el tud vonatkoztatni a szeretett személy jelenlététől. Az érzelmi szeretet általában megkívánja a szeretett egyén fizikai jelenlétét is, s ha ez hiányzik, csökken és elműlik. Ily értelemben mondja a német: Aus den Augen, aus dem Sinn. Azonban minél lelkibb a szeretet, annál függetlenebb a másik jelenlététől. Az anyja épp úgy szereti a gyermekét, amikor az távol van. A szeretet ily értelemben nem ismer határokat, nem ismer távolságot. Ez adja a keresztyén szeretet nagyságát is, mely Istenre irányul. Istent a földön élve nem látjuk, csak teremtett tükröképeiben, vagy a hit mécsesének fényében ismerjük, de azért szeretjük. Ily értelemben mondja Szt. Pál, hogy a három teológiai (Istenre vonatkozó) erény közül a legtökéletesebb a szeretet. A remény a mennyországban átalakul birtoklássá, a hit látássá, a szeretet megmarad. A szeretet azonban nem elegendő a boldogsághoz, nem tudja ugyanis a szeretett személyt közelebb hozni, nem tudja számomra jelenlővé tenni. Hiába szeretem barátomat, aki Amerikában él, bármily őszinte és mély is lehet e szeretet, barátom csak távol marad tőlem. A szeretet által lelkileg hozzá tapadok, feléje irányulok, de nem tudom jelenlővé tenni. Csak ha találkozik velem, ha elröpülök Amerikába, ha láthatom és megölelhetem, csak akkor teljesül a szeretet vágya, mely végeredményben mindig az igazi és teljes jelenlőre törekszik.

MELYIK LELKI TEVÉKENYSÉGGEL TALÁLKOZUNK ISTENNEL?

Ha az örök boldogság az Istennel való találkozáson alapszik, ha maga a szeretet ezt a találkozást nem tudja nyújtani, akkor nyilvánvaló, hogy Istennel elsősorban a közvetlen látásban találkozom. A látás által lesz számomra Isten valójában jelen, és mert jelen van, élvezhetem aztán a szeretet édességével. Ezért beszél a Szentírás is Isten látásáról, értve alatta a vele való közvetlen lelki kapcsolatot. Mert nyilvánvaló, hogy Istennek nincsen teste, tehát testi szemmel nem látható, még a feltámadottak sem fogják testi szemükkel látni. Isten szellem, csak szellemi ismeret révén léphetek vele kapcsolatba. Ilyen szellemi ismeret már a hit ismerete is, azonban a hit nem ad nyilvánvalóságot. Csak a látásnak mondható szellemi ismeret révén lépünk kapcsolatba Istennel úgy, hogy azt mondhassuk: Ő itt van, világosan szemlélem jelenlétében. Az istenismeretre vonatkozóan Szt. Pál azt mondja: „Most megismerésünk csak töredékes... ha azonban elérkezik a tökéletes, ami töredékes végetér. Gyerekkoromban úgy beszéltem mint a gyerek, úgy gondolkodtam mint a gyerek, úgy ítélttem mint a gyerek. De amikor elértem a férfikorot, elhagytam a gyerek szokásait. Ma még csak tükrőben, homályosan látunk, akkor majd színről színre. Most még csak töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerem, ahogy most ismert vagyok” (1 Kor 13, 9-12). Istent tehát az apostol tanúsága szerint közvetlenül, világosan, egészen megismerjük. Úgy ismerjük majd meg, ahogy mi is általa már most ismertek vagyunk,

azaz teljesen. E közvetlen, mélyreható látásnak megfelelően a szeretet intenzitása is szinte a végtelenbe szökell. Hasonló gondolatot találunk Szt. János első levelében. Az apostol istengyermek-ségünkről beszél és azt mondja: „Szeretteim, most Isten gyermekei vagyunk, de még nem nyilvánvaló, hogy mik leszünk. Azt tudjuk, hogy megjelenik, hozzá leszünk hasonlóvá, mert látni fogjuk, amint van” (1 Jn 3, 2).

ISTENNEL VALÓ SZEMÉLYES TALÁLKOZÁSUNK

Isten közvetlen ismerete, „látása” alapozza meg tehát örök boldogságunkat. Vigyáznunk kell azonban, hogy ezt ne egyoldaluan fogjuk fel. Az Alpok látása, a végtelen tenger szemlélete örömmel, bizonyos esztétikai boldogsággal tölt el bennünket. Az Isten-látás nem olyan mint egy természeti jelenségnek, vagy művészi tablónak a szemlélése. Isten nem holt tárgy, hanem eleven és élő személy, felénk irányuló élete főképpen végtelen szeretetében nyilatkozik meg. A mennyország öröme tehát nem azonosítható egy esztétikai élvezettel, bár ez is minden kétséget kizáróan kielégül benne, hisz Isten maga az örök szépség. Az igazi boldogság majd abban áll, hogy Istent mint szerető és szeretett személyt ismerjük meg, vele lelki kapcsolatba jutunk, benső élete feltárul előttünk. Nemde ha valakit szeretünk, nemcsak külsejét akarjuk nézni, — a külseje szerint talán nem is szép —, hanem boldogok vagyunk, ha benső életét ismerhetjük és saját benső életünket feltárhathatjuk előtte? Ki ne értené, hogy a végtelen Istennel való találkozás, közvetlen ismerete, végtelen szeretetének a

feltárulása. benső életének a szemlélése valóban végtelen boldogsággal — már amennyire véges teremtmény számára ez lehetséges — tölt el bennünket?

ISTEN ÖRÖKKÉVALÓSÁGÁBAN VALÓ RÉSZESEDÉSÜNK

A mennyország alapvető boldogsága az Istennel való személyes találkozás boldogsága. Amint mondtuk, ennek a boldogságnak közösségi jellege is van, mert az üdvözültek társaságának, a szentek közösségének a tapasztalata szintén növeli, mintegy kiteljesíti egyéni boldogságunkat. A többiekre vonatkozó lelki tevékenységeink változnak is, az üdvözültekkel való szellemi dialógusunk végnélkül folytatódik. Ám ez csak a tágabb értelemben vett örökkévalóság, a szellemi lények végnélküli ideje. Isten közvetlen látása azonban a szoros értelemben vett örökkévalóságba emel bennünket: egyetlen egy pillantással tekintünk Istenre és ez a szemléletünk soha véget nem ér, valóban hasonló ahhoz a boldogító szemlélethez, mellyel Isten változatlanul szemléli önmagát. Hogyan lehetséges, hogy véges teremtményi lelkünk így részesülhet Isten örökkévalóságában? Kielégítő választ erre a kérdésre, csak az örökkévalóságban kapunk. Nem saját teremtett erőnk révén fogjuk Istent közvetlenül szemlélni, ő maga gyújt majd benső fényt lelkünkben, az örök élet fényét, hogy ennek a fénynek erejében örökké tartó boldogságban szemlélhessük. A Jelenések Könyvének a látónoka képletesen így írja le ezt a boldog állapotot: „A városnak nincs szüksége sem napvilágra, sem holdsugár-ra: Isten dicsősége világítja meg, fénye pedig a Bárány... Nem lesz többé éjszaka, és nem szorulnak lámpafényre vagy napvilágra. Az Úristen ragyog rájuk, s uralkodni fognak örökkön-örökké” (Jel 21, 23; 22, 5).

Az Egyház életéből

II. János Pál pápa márciusban fogadta „ad-limina” (hivatalos látogatás) a csehszlovák püspököket: „Amikor látom, hogy csak öten vagytok, megkérdezem magamat: „mikor jön el az a pillanat, amikor Csehszlovákia minden egyházmegyéjének a püspöke itt jelen lehet?” — A 13 püspöki székből csak három van betöltve. Prágában Frantisek Tomasek bíboros, Besztercebányán Josef Feranec, Nyitrán Jan Pásztor püspök. Trencsénben és Olmützben csak adminisztrátor van: Julius Gábris és Josef Trana személyében.

Ez a tény nagy fájdalmat okoz a Pápanak és megígérte, nem nyugszik addig, „amíg az ország minden püspökségének nem lesz saját méltó püspöke”. — (A csehszlovákiai általános vallási helyzetről következő számunkban. Szerk.)

A tavaly decemberben a családi közösségről megjelent II. János Pál pápa apostoli levelének főbb gondolatai:

A család az a hely, ahol szülők és gyermekek a hitüket élik. Ehhez lényegesen hozzátartozik a közös családi ima és lehetőleg a családi istentiszteleteken való közös részvétel a templomban.

A család továbbá tere a közös életnek. A szülők részéről a születendő új élet igénylése és annak a szolgálata.

A társadalmi tényezők: munkakör, iskola, politika, a tömegmédiák, stb. óriási nyomást gyakorolnak a család életére, ezért különös figyelmet érdemelnek.

Olyan szülők, ahol az egyik fél neveli a gyermeket egyedül, vagy fogyaté-

kos gyermekek esetében, továbbá külföldi családoknál, egészen rendkívüli megterhelésekről van szó, amelyek rendkívüli lelkipásztori segínyt igényelnek.

A családok lelkipásztori gondozásának főcélja az legyen, hogy a házastársakkal a házasság szentségi minőségét mélyebben megértessék. Továbbá, hogy a házastársak soha szem előtt ne téveszessék a házastársi szeretetközösség és az új életfakasztás kettős lényegi célját. A kettős célt önkényesen ne szakítsák el egymástól s az Isten teremtő tervét ne tegyék ki önkényüknek.

*

Az egyházi segélyszervek olcsóbb in és hatékonyabban dolgoznak a világnyomor enyhítésén. A nyugatnémetek 1981-ben több mint 3 milliárd DM-át áldoztak az éhező, a beteg és elnyomott emberek megsegítésére a világon. Ezt a segínyt egyházi és világi szervek bonyolítják le. — Érdekes összehasonlítani, hogy hány százaléka a segélynek megy szervezési költségekre. — A szociális intézményekkel foglalkozó „Deutsches Zentralinstitut” összeállításából nyilvánvaló, hogy az egyházi segélyszervek a legkisebb költséggel dolgoznak. Például: Adveniat 4 % alatt, Misereor 5,4 %, Missio 6,3 %, Kenyeret a Világnak 7,5 %, Caritas (külföldi) 2,5 %, német „Welt-hungerhilfe” 4 %, Friedlandhilfe 3 %. — Ezzel szemben a nemegyháziak, pl. Care-Deutschland 14,9 %, Christian Children's Fund 18,9 %, World Vision 20 %, Internationaler Hilfsfonds 23,6 %, Terre des Hommes 24,9 %.

Kilencven éve született Mindszenty bíboros

Kilenc évtizeddel ezelőtt, 1892 március 29-én látta meg a napvilágot Mindszenty József, Magyarország mártír primása, a 20. század egyik legnagyobb magyarja. Erre az évfordulóra jelent meg a primás második posztumusz könyve:

MINDSZENTY JÓZSEF: HIRDETTEM AZ IGÉT!

A 300 oldalas, vászonkötésű könyv művészi borítólapján a bíboros New Brunswick-i szobra látható. Ára: 25.— DM vagy 12.— dollár. A borítólap belső szövege:

Mindszenty a magyar ifjúság között (USA 1974)

II. JÁNOS PÁL pápa, néhány hónappal azután, hogy elfoglalta Szent Péter trónusát, a Mindszenty Alapítvány egyik munkatársának küldött levélben ezt az óhajt fejezte ki: „Mindszenty, e nagy kardinális emléke elevenen megmaradjon”. Továbbá, hogy e magyar bíboros „elszánt hitvallása bátorítás és segítség legyen a hívők számára”.

E pápai üzenet szellemében született meg most ez az új könyv — Mindszenty József: „Hirdettem az Igét”. A bíborosnak 1944 és 1975 között mondott és írt szentbeszédeit és pásztorleveleit, körleveleit tartalmazza, gondos és szakszerű válogatás alapján. Batthyány Iván, a Mindszenty Alapítvány elnöke a könyv bevezetőjében méltán mutat rá: „A Mindszenty Alapítvány kötelességének érzi, hogy a megboldogult bíborosnak, korunk legelső magyarjának végre rendezett reá bízott szellemi hagyatékát ne csak megőrizze, hanem azt az összmagyarság közkincsévé is tegye”. „Nem volt még — folytatódik Batthyány bevezetője —, nem volt még magyar prí-

más, aki az egész országot, és nem volt még az Egyháznak bíborosa, aki, mint ő, az egész világot végigprédikálta volna”.

Közlí a bevezető: ahogy Mindszenty első posztumusz kötetét, a „Napi jegyzetek” c. naplót Csonka Emil, világi történész rendezte sajtó alá, úgy e második kötetet, a szentbeszédgyűjteményt egyházi férfiú dolgozta fel.

A hatalmas anyagból a válogatást és a gyűjteményt bemutató tanulmány megírását a bíboros munkatársa és kortársa, Közi Horváth József pápai kamarás vállalta s tartalmaz, a kardinális életét is felölelő magyarázatát így kezdi: „Öt héttel a letartóztatás előtt, 1948. november 18-án a nemzethez intézett utolsó szövegét a bíboros így fejezte be: „Allok Istenért, Egyházért, Hazáért, mert ezt a kötelességet rója rám a nagyvilágon legárvább népem történelmi szolgálatra. Nemzetem szenvedése mellett a magam sorsa nem fontos”. — Ebben az egyetlen mondatban benne van Mindszenty József egész életprogramja. Benne van szentbeszédeinek és lelkipásztori körleveleinek a célja és tartalma is... Korunk nagy magyar hitvallója és vértanúja két mélygyökerű emberi érzésnek, a hitűségnek és a hazafiságnak eleven tartásával igyekezett megóvni az otthoniakat az ateista kommunizmustól, a szórvány-magyarságot pedig az asszimilálás veszdelmétől.”

Hogy Mindszenty mily óriási munkát végzett mint igehirdető, arra csak egy adat: csupán Zala megyében s csupán a helyi kongregációs teremben mondott szentbeszédeinek száma mindössze tíz év beforgása alatt 537 volt.

Jelen kötet a bíboros 69 szentbeszédét és körlevelét foglalja magában. Éppúgy megtalálható benne zalai búcsúbeszéde, mint élete utolsó körlevele, esztergomi székfoglalója csakúgy, mint Sydney St. Mary katedrálisában mondott prédikációja, lefogatása előtti búcsúja papjaitól éppúgy elénk kerül, mint az, amit élete végén

Válságban a család

Nagymamánk hálószobájában függött egy kép, amely a szent családot ábrázolta. Szent József a gyalupadnál dolgozott, a 13-14 évesnek ábrázolt Jézus vitte neki — vagy hozta tőle, — a deszkadarabokat, mialatt Mária a kép bal oldalán a rokkánál ült háziruhának való anyagot fonva. A képről olyan egyetértés és béke sugárzott, hogy nekem is felütt: „Milyen szép is lehetett Jézuskáékénál”, — kommentáltam tízévesen. Azóta tudom, hogy ez a „családi csendélet” csak képeken létezik.

Szociológiai vizsgálatok adatokkal is alátámasztják, amit mindnyájan tudunk: a család minden téren válságba került. Ime néhány adat:

A családi élet mindinkább a családon kívül zajlik le. A házastársak nemcsak foglalkozásukat végzik, de szabadidejüket is nem ritkán töltik a családi keretén kívül. A család — jobbik esetben — az evés és alvás helyévé válik, illetve degradálódik.

Céljuknak kitűzött magasabb életszínvonal megköveteli, hogy mindkét házastárs keressen. Ebben a helyzetben a gyermek nem áldás, hanem teher és áldozat, legalábbis materiális szempontból.

A családtagok és gyermekek közötti megbírt beszélgetést nagymértékben, — olykor csaknem teljesen — felváltja a televízió és a „szabadidő-foglalkozás” nevű újabb iparág nyújtotta lehetőségek fokozódó igénybevétele, gyermekek részéről is.

Amit a 19. században nemcsak az egyházak, hanem a társadalom is házasságtörésnek tartott, azt ma megengedhetőnek, a családi élet „alternatív” formájának kiáltották ki és fogadták el. Beszélnek „nyílt házasságról”, „házasságról hármásban”, „házastársi cseréről” és „csoportos házasságról”. A halálig tartó kapcsolatot, mint a személyiség szabad fejlődését gátló akadályt, tüntetik fel.

A társadalmi szokások szerint ma „kivánság-gyermekről” beszélnek, a nem kívánt gyermeket pedig művi beavatkozással elvenni a közvélemény nagy része szerint a probléma természetes megoldása.

Bogotában mondott „Szeretet és keresztviseles” címmel. A kötet nemcsak földrajzilag és időben ölel hatalmasat, hanem tematikában is gazdag lelki táplálékot nyújt: mit mondott Mindszenty az ösök tanításáról, a magyar nőkről, Szent István örökségéről, hogyan emelt szót a deportáltakért vagy mit válaszolt a hivatalos kommunista vádakra, milyen szavakkal fordult a fiatalsághoz, miben látta az emigráció feladatát s hogyan beszélt a magyar egységről Clevelandban az evangélikusok templomában. Ezt és ennél többet nyújt e könyv, tiszta hitet és magyar történelmet.

Mindszenty József „Hirdettem az Igét” c. jelen műve egyben drámai kortörténeti dokumentum is, tükrözi a XX. századi magyar sorsot és a magyar nép küzdelmeit, kálváriás útját a kommunizmus és az idegen megszállás alatt. Érzékelteti azt a szellemiséget, mely megszülette 1956 hősi vállalkozását. S minden szó, minden gondolat azért nyújt többet, mint alkalmi beszéd, mert benne lüktet több évtized emberi élete s mert aki írta, alkotó férfi és bölcs aggastyán volt, az élet tanúja és mártír, gyémántkeménységű alkat, klasszikus jellemóriás, a XX. század legnagyobb magyarja.

A könyv megrendelhető Európában: „Életünk” Redakción, Oberföringerstr. 40, D-8000 München 81; az összes magyar lelkészknél. Mindig kapható Máriacell-ben. USA-ban: Hungarian School Care Club (Papp Gábor), 16403 Southland Ave., Cleveland 44111; — Katolikus Magyarok Vasárnapja, 1739 Mahoning Ave., Youngstown, Ohio, 44509.

A társadalom, a szülők által nagymértékben magára hagyott fiatalság tagjaiban csökken a készség és a képesség az életreszóló házasság megkötése és megtartása irányában.

Eddig a vizsgálatok és a közvéleménykutatások összegezése. Gyönyörűen mutatja a „fejlődést”, hoy a beszélgetés el-sorvadásától és a családi tűzhely kihűlésétől a gyermekölésig milyen „természetessé” válik az út a modern, vallás nélküli társadalomban.

Mégsem hiszem, hogy a gonoszság terjedésén sopánkodással segíthetnénk. Azt kell tennünk, ami lehetséges és ez nem kevés. Tennünk kell Istenbe vetett mély hittel, áldozathozattal és odaadó szeretettel. Ez az ami maradt és ezt semiféle társadalom és közvélemény nem veheti el tőlünk!

Feladatunk tehát:

— tudomásul venni, hogy kisebbségé váltunk, akik a családi élet, a szeretetteljes gyermeknevelés formáját az oltár előtt megkötött és halálig tartó házasságban kívánjuk megvalósítani továbbra is.

— Legyünk kritikusak, mert nem minden jó, ami modern! Kutassuk fel magunk és gyermekeink számára, hol vannak a fenti modern megoldások hátrányai, árnyoldalai, vallási szempontból is.

— Ne ússzunk az árral! Legyen energiánk ellentmondani és ellenállni, sőt gyermekeinkkel, — erre elegendő időt szánva és kicsi kortól kezdve, — a problémákat külön-külön feldolgozni.

— Alakítsuk ki saját életstílusunkat különös figyelemmel a megváltozott körülményekre. Ma már nem elég, ha azt és úgy adjuk tovább gyermekeinknek, amit és ahogy mi kaptuk szüleinktől.

— A jólét hajszolása és élvezetek helyett a fekézésben és az emberi — vallási — szellemi — magyarsági értékek felkutatása és kiépítése legyen közös célunk.

— Mint kisebbség hirdetnünk és megvalósítanunk kell azt a régi, de manapság elfelejtett igazságot, hogy a szabadság megszűnik a másik ember értékeinek, érdekeinek és jogainak határájánál, amit tiszteletben kell tartanunk. A másik ember területébe való betörés már szabadság, azaz önkény és a szabadság ellentéte.

— Mint kisebbség jogunkban áll keresztény értékrendünkért kiállni és megtartani. Hiszen így szólt Jézus: mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkének életét pedig elveszti? (Mt 16, 26 a) A korlátlan birtoklás-vágy, — több asszony, több férfi, áldozatból meg semmi, — helyett a mi normánk maradjon a keresztény, a krisztusi élet és család megvalósítása.

Pontosan a keresztény családokra van szüksége az emberiségnek, a romlott társadalmi és közkerkölcsök idején leginkább.

Fejős Ottó

AZ ÉLET SZAVA

(Folytatás az első oldalról)

ban a nagycsütörtöki liturgia írja elő a lábmosás szertartását.

Hogyan éljük meg tehát ebben a hónapban az Igét?

Jézus nem azt várja tőlünk, hogy szolgálai másoljuk le tettét. Tündöklő példája viszont mindig lebegjen szemünk előtt.

Jézus követése azt jelenti, hogy másokért élünk, hogy életünket a testvérek szolgálatába állítjuk, hogy egész létünket ezekre az alapokra helyezzük. Így valósítjuk meg azt, amit Jézus szívügyének tartott. Így értettük meg igazán az Evangéliumot. Így leszünk valóban boldogok.

Lékai László bíboros a lengyel kérdéssről: Olasz újságírók Esztergomban több kérdészt intéztek a magyar primáshoz. A válaszból röviden idézünk: „A lengyel válság nemcsak a lengyeleké, hanem egész Európáé és talán az egész világé... A lengyel és a magyar testvérnép. De a lengyeleknek más a történelmük, mint nekünk magyaroknak. Mi láttuk a berlini falat, végigcsináltuk „1956”-ot, láttuk Prágát. Mindezekből a tényekből megtanultuk, hogy egyedül a magunk erejére hagyatkozhatunk, anélkül, hogy valaha is külső segítségben reménykedhetnénk...”

CSER-PALKOVITS ISTVÁN SJ:

Árpádházi Szent Erzsébet Marburgban

I.

II. Endre, árpádházi királyunk családjának sarja s a világegyházban talán legismertebb és legnépszerűbb magyar szentünk, Erzsébet tiszteletére — halála 750. évfordulója esztendejében — rendezett magyarországi (Sárospatak) és a keletnémet köztársasági (Erfurt, Eisenach, Wartburg) nagyszabású ünnepségek mellett a Lahn-parti Marburgban, szent Erzsébet özvegyi székhelyén került sor a nyugatnémet katolikusok ünnepi megemlékezésére.

Erzsébet városának középkori vallásos szelleme, majd a protestánsá lett késői utód, Hesseni Fülöp tartományi gróf alapította első protestáns német egyetem (1527, *Philipps-Universität*) eszmévilága rányomta bélyegét a város későbbi lelki arculatára. Mondhatnók, hogy ez a fejlődés kicsiben hű tükrökre lett a német vallás- és kultúrtörténet sorszerű alakulásának. Napjainkban ez a fejlődés az ökumenikus-mozgalom eredményeiben közel hozta egymáshoz a katolikus és protestáns keresztények táborát. Ez marburgi vonatkozásban azt is jelentette, hogy a békés társadalmi egymásmellettségen és kölcsönös megértésen túl, a protestáns egyházi körök is figyelemmel fordultak a jubileum felé. Amikor ott jártunk, meggyőződhattünk róla, hogy az Erzsébet-dómban és a városban mindenütt kegyelettel őrzik annak a Szentnek emlékét, akinek Marburg jó hírét és nagyságát köszönheti. A Német Szövetségi Köztársaság e protestáns-többségű városában — a világi hatóságok, a 15 ezer hallgató tudományos képzését szolgáló egyetem intézetei, az egyházmegyei és helyi katolikus lelkészek az evangélikus pásztorokkal együttműködve teremtették meg a megfelelő keretet és messzemenően odaadó munkájukkal tették tartalmassá és felejthetlenné a Szent Erzsébet-jubileumot.

Erzsébet Marburgban halt meg a sajtóalapítású szt. Ferenc-kórházban, 1231 nov. 17-én. E napon ünneplik a világ-egyházban — a római egyetemes liturgikus naptár előírásainak megfelelően a szent emléknapiját, míg a német és magyar nyelvterület katolikusai a szenttéavatási okmányban megjelölt napon, nov. 19-én emlékeznek meg róla.

A MARBUGI ÜNNEPSÉGEK

A szept. 13-20 között lefolyt *marburgi Ünnepi Hét* megnyitó ünnepségén a Szt. Péter és Pál és Erzsébet katolikus stációs templomból körmenet indult Szt. Erzsébet díszes karereklyéjével a városház előtti térre számos külföldi és német püspök részvételével. A körmeneten az evangélikus prépost is résztvett. A körmenet előtt *Eduard Schick*, a fuldai egyházmegye püspöke köszöntötte a megjelent főpásztorokat, közöttük *Lékaai László* esztergomi bíboros-érseket — mint a fuldai püspök vendégét, *Kádár László* egri érseket, akinek egyházmegyéjéhez tartozik Szt. Erzsébet születési helye (Sárospatak) és *Kurtos András*, a város plébánosát. A reformáció kezdete óta első ízben vonult végig katolikus körmenet a protestáns-többségű városban, hogy a hívő sokaság az említett téren évszázadok után az ott ugyancsak először bemutatott ünnepi szentmisén résztvegyen. Az ünnepélyes koncelebrációs szentmisét Lékaai László mutatta be *Johannes Degenhardt* paderborni érsekkel és a fuldai megyéspüspökkel mintegy ötezer hívő jelenlétében. Megható

volt, ahogyan — a régi keresztény és keleti egyház szokásának megfelelően — az istentisztelet után a katolikusvallású öregek és betegek számára kis könyveket és rózsákat osztottak; ezeket — az összetartozás kifejezőiként a rokonság tagjai az oltárnál vették át és juttatták el övéiknek mint az ünnepi szentmise üdvözlését — Szt. Erzsébet tiszteletére. A kenyérkéket — dícséretes módon — a hesseni tartomány pékmesterei ajándékozták.

Az egyetem dísztermében rendezett délutáni *ünnepélyes nagygyűlés* zenei programját a Kurhessen/Waldeck-i evangélikus templom fúvószenekara és a fuldai székesegyház ének-kara adta elő. Az ünnepélyes aktus központi részét az a nagy érdeklődéssel kísért előadás alkotta, amelyet *dr. Barbara Albrecht* teológusnő tartott „*Begegnung mit der heiligen Elisabeth 1981*” címmel, megadva a sorra kerülő programok eszméi mondanivalóját.

A SZENT ERZSÉBET-DÓM

volt évszázadokon át a Marburgba vezető utak zarándokainak legfőbb célja. Rómával, Köln híres szentélyével és a spanyolországi Santiago de Compostela katedrálisával együtt a középkori nyugati kereszténység leghíresebb zarándokhelyei közé tartozott. (A városban még ma is látható a Lahn-folyó keleti partján elterülő festői városrészben, Weldenhausenben a középkori, kedvelt zarándokszállások egyik épülete.) A szenttéavatott türingiai grófnő temploma a Lahn völgyében áll, a várhegy előtt, amely köré az óváros épült — és a trieri korai gótstílusú Mária-templom mellett — művészettörténeti szempontból német földön a legkorábbi, tiszta csúcsíves stílusnak legnemesebb és legtisztább remeke. Építője a francia katedrálisok mintájára továbbfejlesztette a gótikus csarnoktemplom típusát, amely a német csúcsíves építészetre is irányadóan hatott. A templomot *Szt. Erzsébet sírja fölött* 1235-ben kezdték építeni. A templom *hármasszerepében* — Erzsébet sírjával zarándoktemplom, a hesseni örgrófok temetkezési helye és egyháza a német lovagrendnek, amely őre volt az említett síremlékeknek — évszázadokon át jelentős központja volt a német és külföldi zarándokok meg-megújuló vallási buzgóságának.

Erzsébet ugyanis férje halálát követően Marburgba, özvegyi székhelyére kerülve, a mai dóm közelében, tőle északra Szt. Ferencről nevezi el épülő kórházát és életerőinek végső kimerüléséig szegényeinek és betegeinek él. A kórházkápolnában temetik el és sírjához nemskára megindulnak a tisztelők és gyógyulástkeresők zarándoklatai. Sűgóra, *Konrád örgróf*, aki később a német lovagrend nagymestere lesz, Marburgba telepíti a rendet, átveszi Erzsébet kórházát, majd az ő és mások közbenjárására — a hiteleseknek tekintett csodás gyógyulások alapján — 1235-ben megtörténik Erzsébet szenttéavatása és a tiszteletére épülő új templom alapkövének letétele. A templomtervet úgy készítik el, hogy a kereszthajó *baloldali kápolnája Erzsébet sírja fölé épüljön*. 1236-ban II. Frigyes császár jelenlétében ünnepélyesen kiemelik a szent testét régi sírjából és egy ólomkoporsóba helyezik. A drágakövekkel díszített, ma is meglévő aranyozott ezüst ereklyetartó-szekrény (*Elisabethschrein*, vagy *Goldener*

Schrein) 1249-ben készül el és ebbe helyezik át Erzsébet hamvait. — A templomot 1283 május 1-én szentelték föl, de a tornyok kiépítése és a belső díszítő munkálatok miatt a dómépítkezés csak 1360-ban fejeződött be teljesen.

A RÉGI SÍR

faragott kövekkel kifalazott mélyített sírúreg (*Schachtgrab*), amelybe lépcsők vezetnek. Ma üresen áll, mert a hitújítás korában a protestánsá lett későbbi rokon, Hesseni Fülöp tartományi gróf 1539-ben ízléstelen kíméletlenséggel kiszórta Szt. Erzsébet csontjait. A díszes ereklyetartót erőszakkal távolította el azzal a megjegyzéssel: „*Liebe Muhme, du hast genug geschlafen!*”. És mohó pénzvágyában az ékköves koporsóban — tanúk szerint — *magyar aranypénzek* után kutatott. A csontokat abrakos tarisznyában várkastélyába vitette, majd ismeretlen helyen, talán a dómmal szemben lévő ún. zarándok temetőben (*Pilgerfriedhof*) állítólag elásatta, hogy véget vessen a katolikusok ereklyekultuszának. Hesseni Fülöp azonban 1547-ben, a schmalkaldeni háborúban V. Károly császár csapatainak fogságába jutott és szabadulásának ára az *Erzsébet-ereklyék kiszolgáltatása* volt, amelyek megbízottjának esküje értelmében mégsem kerültek a föld alá. 1548-ban történik az ereklyék átadása, amiről a német lovagrend felhatalmazottjának írásos jelentése tanuskodik.

Az Erzsébet-templom azóta az *evangélikusok kezén van*; ugyanez lett a sorsa a 13. századból való minorita és domonkos zárdának és templomnak is, ez utóbbi ma a prot. egyetemi istentiszteletek színhelye.

A Szent sírja fölé épült a díszes síremlék, az *Erzsébet-mauzóleum*, amely megújított színeivel és eredeti díszítésével megkapó látványt nyújt. A síremlék oszlopokra támaszkodó díszes tetőjének (baldachin) csúcsívei alatt vaslemezekből kimetszett ábrázolások az irgalmasság cselekedeteit művelő Erzsébetet mutatják. Az első oldal felső részén a kép Krisztust ábrázolja, amint a térdelő Erzsébetnek az örök élet koronáját nyújtja. A széleken körülfutó latin felirat szentünket mint *Gloria Teutoniarum* — Németország dicsőségét hirdeti. A feliraton belül vonuló sáv lombdísze gyógynövényeket mutat, emlékeztetőül Erzsébet beteggondozói szolgálataira. Érdekes a tumba nyitott, hosszanti oldalán a *dombormű*: Erzsébetet mutatja halálos ágyán Krisztus, Mária és szentek társaságában; a német lovagrend ruhájában Konrád nagymester áll, a templom építője. A dombormű 1357-ből való és keletkezése azzal a látogatással függ össze, amelyet *IV. Károly császár és felesége, Anna császárné* Erzsébet sírjánál tettek. Társaságukban volt a *rokon Nagy Lajos királyunknak anyja, Erzsébet özvegy királyné* is, aki 700 magyar lovas kíséretében zarándokolt el Marburgba, majd Aachenbe, hogy a magyar fegyverek győzelméért és az akkori velencei bonyodalom békés megoldásáért könyörögjön. Még a 15. sz. elején zarándokolt a Szent sírjához III. Endrének, az utolsó árpádházi királyunknak özvegye is, *Habsburg Ágnes*, aki mostohaanyja volt a boldoggáavatatott magyarországi Erzsébetnek, a Svájcban élt domonkosrendi apácának.

(Folytatjuk)

Földitől az égi szeretetre

(A kisgyermek útja Istenhez)

Amíg a fiatal házások egyedül vannak, csak egymásért és egymásnak élnek, világuk egy zárt kör. Azonnal megváltozik azonban a helyzet, mielőtt megszületik a gyermek. A kis „betolakodó” lesz a szemülfénye, érte élnek, táplálják, gondozzák, mert minden gyermek ajándék, de egyúttal feladat is. Különösen, ami a nevelést illeti, hiszen a nevelés nem más, mint gondos és rendszeres előkészítés a későbbi életre.

A vallásos nevelés is része ennek az életre való előkészítésnek. A legtöbb szülő megretten, amikor ezt hallja és fájdalmasan tapasztalja, hogy mennyire bizonytalanra is vált a hitigazságok tere. Az apák és anyák napjainkban ezért a legszívesebben lerázzák magukról ezt a terhet és átengedik az iskolának és a lelképásztoroknak. Ez azonban esztelenesség. A vallásos nevelés nem valamikor az élet folyamán kell kezdetét vegye, hanem már az első napján a gyermeki létnek. Már ezért is a szülők feladata elsősorban, hogy megvessék gyermekük lelkében a hit alapjait.

Még kell mondanunk, hogy a vallásos nevelést nem lehet elkülöníteni az általános neveléstől. Már azért sem, mert ennek szerves és kiegészítő része. Ez pedig annyit jelent, hogy az élet kószoltságával együtt kell szert tennie az Istennel kapcsolatos megtapasztalásokra is. Még mielőtt megtanulna a gyermek gondolkodni és beszélni, szülei részéről máris megkaphatja az első fogalmakat Istenről.

Sok szülő erre bizonyára elképedve kérdezi: Hogyan lehet egy csecsemőnek, aki környezetén, vagyis szülein kívül senkit sem ismer, megmutatni, hogy ki és mi az Isten?

A dolog sokkal egyszerűbb, mint amilyennek látszik. A gyermek az első istenfogalmat szülei magatartásán keresztül kapja. Minél több jóságot és megértést tapasztal meg szülei részéről, annál könnyebb, annál magától érthetőbb lesz számára, hogy higgyen Isten szeretetében és egészen rábízza magát.

Az első fogalmat Istenről a kisgyermek tehát nem az értelmén keresztül, hanem lelki behatások segítségével kapja. A szülőknek és más gondozóknak a magatartása azonban lényegesen formálja a gyermek benső viszonyát Istenhez. Ilyen értelemben nyilatkozott egy tapasztalt valláspedagógus: „A szülők részéről megtapasztalt szeretet a talaj, amelyből kinő a gyermek Isten iránti szeretete.”

A vallásos nevelés tehát nem azzal kezdődik, hogy vallásos ismeretekkel tömik tele a gyermek fejét, vagy hogy megtanítják különböző vallásos gyakorlatokra (pl. imádság), hanem már akkor, amikor élete legelején megtapasztalja mi a szeretet, a biztonságérzet, a fészkek melege.

Ez az az alap, amelyre a továbbiakban építeni lehet. Ha a gyermek megtanulta, hogy mindig számíthat szülei szeretetére, még akkor is, ha valamilyen csínytet követett el, akkor nem lesz nehezébb később megértetni vele Isten mindent megértő és megbocsátó szeretetének lényegét. Vagy: ha a kisgyermek megtapasztalta szülei jóságát, — tekintet nélkül arra, hogy megérdemli-e, vagy sem, — akkor később könnyű lesz vele megértetni, hogy Isten még jóságosabb, mint az édesapja, vagy az édes-
(Folytatás az 5. oldalon)

HARANGOZÓ FERENC:

Levél Ausztráliából

II.

Melbourne. — Egy keleti mondas szerint: ha a szeretet valódi, akkor a vágy a távolság arányában nő szereteteink után. — Ezt éreztem én is, amikor most, annyi év után, Ausztrália földjén hirtelen ott álltam unokaöcsémrel és családjával szemben... Pista öcsém és nagyobbik kislánya, a „Vivi”, rég elhunyt István nagybátyám, arcát tükrözik. A kisebbik, a Hilda, villogó fekete szemével inkább édesanyját mintázza, akinek egész lényéből a Zalai föld szeretete áradt felém ahogy nyakamba borult: „Feri bácsi, Isten hozta minálunk!” Jó volt megint kezét szorítani Jandó Gyula barátommal és beléni a szemébe, amelyből mindig nyugodt derű árad... — Orbán Pistát most láttam először, de első tekintetemély szimpátiát éreztem iránta. Az volt az érzésem, hogy köztünk talán neki hiányzik a legjobban a távoli Haza.

Aztán körülnéztem: aranyos nyár, bár a nap fehér felhők között bujkált... Az út szélén ezüstszínű eucalyptusfák tikkadoztak, — olyan ismerős a kép és mégis más! Más a levegője, színe és hangulata, mint Délafrikában. Csak a föld, az édes anyaföld, ami eltart, ugyanaz mindenhol... Talán aszottabb és ráncosabb, hiszen párezer millió évvel öregebb, mint Európában. Nagyon megértem II. János Pál pápát, aki valahányszor idegen földre teszi a lábát, megcsókolja az anyaföldet. — Mély szimbólum ez: közös édesanyáknak szól s rajta keresztül a Teremtőnek.

Elindultunk a város felé. — Hilda, Pista öcsém talpraesett felesége, biztos kézzel forgatta a kormányt, míg férje nekem magyarázott: Melbourne a kontinens második legnagyobb és legidősebb városa Sydney után, kétésfélmillió lakóval. Ausztrália legdélibb csücskéjében fekszik, háta mögött messze az Antarktisz jeges világa. Ezért frissebb mint a többi ausztrál nagyváros. Az első világháborúig gazdasági, politikai és kulturális központ, a tulajdonképpeni főváros volt. Az új fővárossal, Canberrával, csak Ausztrália politikai központja helyeződött át; a gazdasági, kereskedelmi és társadalmi központ maradt Melbourne, bár a több mint hárommillió Sydney a sok nemzetiségi jövevényrel erősen vetekedik vele.

(Folytatás a 4. oldalról)

anyja, — hogy minden jó tőle származik, és hogy neki hatalma van a roszsátt is az ember javára változtatni.

Az igazi szülők úgy szeretik gyermeküket, amilyen, vagyis szeretik hibáikkal és gyöngeségeikkel együtt. Szeretetik ajándék, amelyre gyermekeik akkor is számíthatnak, amikor viselkedésükkel ezt már régen eljátszották. A szülők minden jóval ellátják őket: gondoskodnak testi szükségleteikről, vigasztalják őket bánatukban, ápolják betegség idején, mellettük állnak mindig és sok örömmel töltik be ifjú életüket.

Ezzel már meg is tették, ami a legfontosabb, amit szülők gyermekük létének első órájától kezdve megtehetnek. A gyermek szülei tettein és szavain keresztül megtapasztalja, hogy ki és mi az Isten: szeretet, jóság, öröm, oltalom, hűség, biztonság.

Ez az az alap, amelyre a későbbi valóságos nevelés felépülhet s amely elvezeti az embert a földiektől az égiekig.

M. A.

A város átmérője több mint 60 mérföld. A tengerből mélyén karéjban fekvő belváros hatalmas ház- és utcátömbjei körül félkörben végnélküli külvárosok: „suburbs” terpeszkednek el. Fasoros, egyforma utcáik, kertés alacsony házaik, közt eltéved az ember. — Mert itt minden valamirevaló munkásembernek is van saját kertés háza, pár gyümölcsöcse — és díszfája, mellette kis konyhakerttel; az utca felé pedig virágoskerttel, bekerítve.

Melbourne ma büszke arra, hogy az 1900-as évek előtti Viktória-korszakból egész utcasarok maradtak meg épen, hűen megőrizve a gyarmati idők hangulatát. A belvárosban, mint múzeumi emlék, itt még csilingel a villamos! Autóbuszokat nem igen látni sehol a városokban; itt is, Sydneyben is, központi pályaudvarokból a szélrózsa minden irányába sugarakban indulnak ki magas töltéseken a villanyvasutak. A kertvárost minduntalan kisebb-nagyobb üzletnegyedek (shopping-center) váltják föl; itt vásárolnak be a háziasszonyok.

Pista öcsém kertés háza messze a város délkeleti szélén fekszik, már a hegyek alján. Az utcák egyre szellősebbek, a kertek dúsabbak, a fák nagyobbak. Közel vagyunk a Nagy Csendes-óceánhoz is: a lehelete a legnagyobb nyári hőség idején is ideér. Melbourne híres öble, a Port Philip Bay, tengeri kikötővel. Belenyúlik a város szívéig.

Van a városnak bővízü, csendes folyója is, a Iarra. Óriási ciprus-, fenyő-, eucalyptus-, és tölgyfa sötét árnyékában bujik meg. Váltakozva csillannak föl napfényes domboldalak rétekekkel, ahol reggel, délben és este csak úgy nyüzsgő a fiatalság a szabadban; ingyen lacikonyhákön süt lepényt, cigánypecsenyét és issza hozzá a sört. (A sörfogyasztás állítólag a bajorokét is fölülmúlja!) A folyó tükrén pedig négy- és többbevezős regatták suhannak keresztül... Nagy áldás ez a folyó, mert Ausztráliának 23.000 km hosszú tengernapja ezer és ezer szeszélyes öble, több tízezer kisebb-nagyobb szigete mellett, nagyon kevés az olyan városa, amely folyóval is rendelkezik. Egyébként is csak két nagy folyója van: a Darling és a Murray. Mindkettő Ausztrália délkeleti partiaín huzódó, kétezer métert is meghaladó és vízben bő peremhegyek vizeit gyűjti össze. Ez a kettő is a délkeleti nagyon termékeny Ausztrál-Alföldön egyesül és Adelaide város közelében ömlik a tengerbe. Ez a terület akkora, mint egész Nyugateurópa. Legrégebben és legsűrűbben lakott terület, a mezőgazdaság és az állattenyésztés központja. Itt élt zömével az őslakosság is, ahonnan a kegyetlen jövevény, a fehér ember, kiűzte őket a kontinens száraz belsejébe. Csak a helységnevek maradtak meg, ma már városok. „Aborigin” (ős) ember mutatóba sem akad bennük. Így pl. Wagga-Wagea, Wangaratta, Wodonga; Tumbarumba, Tallangatta, Jakandandah, stb.

Hazatértünk. Először a kert akadt az utunkba, Pista öcsém büszkesége. Neki is van citromfája, de még fiatal. Büszkén mutatta dáliaát; és két gyönyörű fuksziabokrát, vagy két méter magasak.

Melbourne-i Magyar Kultúrközpont

A félig hall, félig konyha helyiségben, ki teázva, ki kávézva, tértünk rá a témára: az Ifjúsági-Otthon ünnepi felavatására. Ez az ifjúsági központ önálló épü-

pületrésze a tervezett kulturcentrumnak, ahol mindennemű és korú magyar megtalálja a maga helyét. A legsürgősebb, hogy az ifjúságnak legyen meg a helye, ahol találkozik, szórakozik, művelődik. A régi hely, a Regnum Marianum, messze a belvárosban van és kicsi. Elsősorban a kisebb magyar gyermekek, óvodától az elemistakorig bezárólag, foglalkoztatásra és nevelésére alkalmas. Ahogy a neve is jelzi: — Regnum Marianum —, legendás otthoni emlékeket idéz: a budapesti Regnum Marianumot, ahol az első világháború után a magyar ifjúság keresztény nemzeti szellemben való megújulása kezdődött.

A Melbourne-i „Regnum” lelke a mai napig P. Varga Zoltán SJ és jobbkeze, Dr. Orosz Márta pedagógus. Évtizedek óta fáradoztak azon, hogy ezt a fontos magyar katolikus centrumot kiépítsék. Van iskolája óvodával és tantermekekkel, van gyönyörű könyvtára, játékterme és olyan magyar népviseleti ruhatára, hogy az egész magyar emigrációban nincsen párja. De! — A gyerekek felnőttek, ausztrál középiskolákba és egyetemre kerültek, ahol az a veszély fenyeget, hogy elnyeli őket az ausztrál élet, ha nincs aki magyar szempontból összefogja őket.

A második világháborús nagy éges után, az első generációban, a mostani szülőkkben, olyan nagy volt a nemzeti és az egyéni gyász a hazavesztés miatt, hogy futottak el a hazától és az emlékektől ameddig lehetett. A világ végére érve, itt Ausztráliában nem volt tovább, meg kellett állni...

Az első évek és évtizedek a munkahely megszerzésével, új otthon- és család-alapítással teltek el, állandó fel-öröl munkában, egy teljesen idegen környezetben és világban. Most, hogy ezeken a gondokon túl vannak, eszméltek csak rá arra, hogy mi lesz a felnövő gyerekekkel? Nem elég csak anyagi egzisztenciát és otthont, meg iskolázást biztosítani nekik, hanem még sokkal fontosabbat kell átadni nekik: a nemzeti nyelv mellett a magyar kultúrát, öntudatot, hogy gyermekeik ne legyenek, minden anyagi jólét mellett, lélekben sehonnai hontalanokká.

Ez a gond ott ült mind a négy felnőtt arcán: Jandó Gyulán, Orbán Pistán, Pista öcsém és felesége arcán is, amikor erről beszélünk. Felnőtt gyermekeik: a Vivi, a Hilda, a Csanád, az ifjú Jandó Gyula, a Péter és a sok-sok gyönyörű szép magyar fiú és leány sorsáról volt itt szó...

Nincs arról még megközelítő adat sem, hogy mennyi Ausztráliában a magyar emigráns szülő, még kevésbé arról, hogy mennyi a még magyarnak nevezhető fiatal. Ebből a szempontból gyarmati viszonyok uralkodnak itt. Csak azt tudják, hogy Melbourne és környékén tízezerrel is több a magyar felnőtt, és csak pár száz az a család, akiket magyar szempontból összetartani lehet. A legfontosabb tényezők ebből a szempontból, a magyar egyházak, csak a legnagyobb városokban vannak; lelkeszeik pedig kiöregedőben. A magyar egyesületek többnyire csak a második világháborús menekülteket fogták össze; tiszteket, csendőröket, hivatalnokokat akik ma már nem sokan vannak. Az 56-os és azután emigrációt már generációs kor- és problémakülönbségek választják el tőlük.

Ilyen körülmények között imponáló az az eredmény, amit Jandó Gyulák a

Aprily Lajos (1887—1967):

Mennék eléd

Mennék eléd, mert itt vagy már közel.
A déli oldalon leselkedel.
Gyökerek hallják könnyű léptedet,
átküldesz egy-egy halk lebeletet,
mely szűzies még és illattalan,
de sejtető, jó langyossága van.
Csak arcom érzi még, nem sejtí más,
varázs van benne, keltető varázs.
Ahol jársz, néma éberség fogad,
keresed a rügyes sombokrokat,
hogy langyossággal rájuk lehelj
s kipattanjon a sárga kis kehely.
Feljössz az élre, melyet hó erez,
íj válladon, a hátadon tegez,
benne az arany nyilakat hozod,
melyekkel a telet megnyilazod.
Mennék eléd, s mint fényváró anyám,
még utoljára elkiáltanám
nevedet, melyből napfény sugaraz:
Tavaszz, tavasz! Tavasz, tavasz, tavasz!

Magyar Kultúrközpont létesítésével erkölcsi és anyagi téren elértek.

Atbeszéljük az ünnepi programot: vasárnap, december 13-án, jó idő esetén az istentisztelet kint a szabadban, rossz idő esetén az új díszteremben. Gyulák öt-hétezer emberrel számoltak. Az épületben és a nagyteremben csak 2500 ember fér el szűkösön. A tábort miséhez az engedélyt P. Varga megszerezte az érsektől. A holnapi nap folyamán a részleteket megbeszéltem P. Vargával és protestáns meg református kollégáimmal. Engem aludni küldtek azzal, hogy délután hat órakor Gyula eljön értünk, hogy megnézzük a színhelyet.

Melbourneben tíz órával van előbbre a nap mint Középeurópában. Úgy tűnt, hogy alig aludtam el, már rázott föl a Pista, hogy itt a Gyula a feleségével. — A feleségét, Juliskát, is jól ismerem. Évenként látogatnak el Máriacellbe, ilyenkor hozzám is. Juliska hozzá földim, Vas megyei. Csácsbozsókon, az Irottkő alján nevelkedett, én meg Pinkavölgyében és Kőszegen. Ugyanazoknak a hegyeknek a képével keltünk és nyugodtunk. Ez a kép elkísérte Juliskát Ausztráliába is. Gyula elmondotta, hogy azért telepedtek le itt, mert Juiska szerint ezek a hegyek olyanok mint otthon.

A Kultúrközpont is ezeknek a hegyeknek a lábánál fekszik, nem beépített helyen, hanem hatalmas fekete fenyőkkel szegélyezett ötholdnyi területen, gyümölcsösök, árnyékos völgyek és erdős domboldalak között. Szébb helyet elképzelni sem lehet. Az új épület délnyugatra, a hegyek felé néz. Impozáns egyemeletes lapos épület, nagy ablakokkal és erkélyekkel. Én szerény menekült viszonyokra gondoltam, ilyenekről álmodni se mertem volna. Mikor beléptünk az épületbe, még nagyobb lett az ámulatom. A földszint a cserkészeké. Ha egészen elkészül, lesz itt minden, amit egy cserkész csak elképzelt. — Az emeleten van a hatalmas, ezerszemélyes kultúrterem, beépített gyönyörű színpaddal. Az ablakokon keresztül ragyogó napfény árad. A padló parketta, éppen most fényesítik. Vagy tucat magyar mesterember dolgozik benne ingyen. Ki asztalos, ki szerelő, ki lakatos. A csütörtöki délutánt áldozták föl. Más csoportok a péntekit, ismét mások a szombatot ajánlották föl. Így készült el, főleg idős, családos magyar emberek és asszonyok ingyen munkájával ez a gyönyörű otthon. — Az óriási telket hozzá meg Jandó Gyula a birtokából hasított ki. Pista öcsém mondja, hogy nincs eddig semmi adósságuk. Pedig, gondolom

(Folytatás a 6. oldalon)

Hazai figyelő

Luigi Poggi érsek, a Pápa különkövete, március végén Budapestre utazik, hogy a magyar állam képviselőivel tárgyaljon. — Római magyar körökben úgy tudják, Poggi érsek új püspökök kinevezéséről, a hitoktatás kérdéséről és a Magyarországon felosztott rendekről akar tárgyalni.

*

Lengyel gyerekek üdültetése Magyarországon. — A Zánka-i magyar „Üttörő Város”-ban a Művelődésügyi Minisztérium és a Magyar Üttörők Szövetsége a

LEVÉL AUSZTRÁLIÁBÓL

(Folytatás az 5. oldalról)

lom magamban, millió ausztrál-dolláros objektum!

Haza felé útbajtettük Jandókat. A kis Péter őrizte a fák és szőlőindák sűrűjébe rejtett tanyát. Péter nyulánk, napégette fiú; ő is cserkész, 12-éves és már vannak tyúkjai, kis növényekborjai, csak egy a bánata, hogy a lova megsántult.

Hazaérve, megjött Harangozó Pisták szeme fénye is: a Csanád, aki 19-éves, orvostanhallgató. A nagyvakációban a vasútnál dolgozik mint vonatindító, hogy megkeresse a következő nyári európai útjának az árát. Valóban pompás fiú, vagy 6 láb magas, halkbeszédű. Az apja ellágyulva mondta el nekem, hogy matematikából és fizikából ő végzett a legjobban egész Victoriában.

Éjjelre szél kerekedett délkeletről. Ez esőt jelentett. Mire fölbredtünk, már nehéz, sűrű felhők borították be a hegyeket. Jandó telefonált, hogy a kint tervezett oltárt sürgősen föl kell állítani a színpadon és lemondóan tette hozzá: „Ez vagy ötezer látogatóval kevesebbet jelent”.

Vasárnap reggelre trópusi esőre ébredtünk. Jandók biztosság kedvéért kivitték az otthonhoz a traktorjukat, pedig a parkhelyeket napokon keresztül „sóderezték”. Minden széllelkéssel jött egy-egy felhőszakadás, úgy hogy közben szöktünk ki az autóból, be a házba, a domboldalról pedig, ugyanúgy mint az Irottkő alján, patakokban folyt le a víz... A farmerek nagy öröme!

De azért minden a helyén volt. Az oltár gyönyörű díszben a színpadon, a papok, a ministránsok, az énekesek, az ifjúsági zenekar és az emberek, a hűséges emberek is, mert a szakadó zápor ellenére 2500 egész napra szóló belépőjegy kelt el tíz óráig. — Sőt, pontosan megjelentek az első sorban az ausztrál előkelőségek is, élükön J. G. Kenneth, Bevándorlási és Nemzetiségügyi Miniszter, Melbourne polgármestere és még sokan a magyarság barátai közül.

És mit írjak a szentmiséről és a házszen telésről? — Protestáns kollégáim küzködtek a meghatódottsággal. Nekem meg fojtogatta a torkomat a szó, amikor szembenálltam ezekkel az annyi megpróbáltatáson keresztülment magyar férfakkal és asszonyokkal. Különösen az idősebbek arcán borongott valami titkos bánat: a régi emlékek törtek elő ezen a különös helyen ebben az órában. És az ének? — „Isten, Hazánkért térdelünk elődbe” — „Imádlak, nagy Istenesség!” — „Boldogasszony Anyánk!” — és a végén a Himnusz!... Ausztrál vendégeink szinte megdöbbenve néztek és hallgattak... Ilyenkor érti meg az ember, mit jelent a világ végére került magyar menekültnek az imádság, az ének ezrek ajkán, magyar nyelven! — Ezt pótolni vagy helyettesíteni semmiel sem lehet!

lengyel árvízsjuttotta területről iskolásgyermekeket szándékozik tanítóikkal együtt üdültetni. Már meg is érkezett egy 113-as csoport nyolc tanítóval Zánkára, ahol rendszeres tanterv szerint tanulnak, mellette kirándulnak és üdülnek. A nyár végéig 2.600 lengyel gyermeket akarnak így üdültetni.

Amennyire a lengyel-magyar sorsközösség és barátság jegyében történik ez, csak örülhetünk neki. De már hallható hazáról a riasztó hírek arról, hogy a lengyel tanítók nem örülnek annak, ha magyar részről a rendszer ágensei marxista ill. vallásellenes szellemben próbálják indoktrinálni a lengyel gyerekeket.

Hy

*

Magántaxi Budapesten? — A Fővárosi Tanács ipari osztálya készíti elő a magánfuvarozási koncessziók tervét. — Ez a terv is összefüggésben van a kizárólagos állami vállalkozások anyagi és társadalompolitikai csődjével: drágább az állam és lelketlenebb a kiszolgálás, rosszabb a minőség az egész vonalon. — Így van ez a vendéglátóiparban, általában az egész ellátási iparban az egész Keleti Blokk területén.

*

„A kéz ugyan Ézsaué, de a hang Jákobé”, — avagy egy magyar „Szamizdat”. — Régóta várjuk az őszinte hangot a magyar vallási életből, a magyar „Szamizdat”-ot. (Földalatti sajtó.) — Végre megjelent, hirdetik is félhivatalosan: „Kapható Rajk Lászlónál, Budapest V., Galamb utca 3. III. 5.”, minden kedden 20-22 óráig. — Ebben az időben bárki leadhat „Szamizdat”-nak szánt írást, de négy példányban... stb.

Címünkre is jött egy sárga papírra írógéppel sokszorosított példány. — Nem volt köszönet benne: ezt az írást a magyar báziscsoportokról, a magyar hierarchiáról, stb. akár Miklós Imre, az AEH mindenható főnöke, is írhatta volna... A figyelmesen olvasónak az az érzése, hogy ha nem is ő vagy ők írják, de ők inspirálják és fizetik, mert hiszen csak arra szolgál, hogy még jobban összevesztse az egyik magyart a másik magyarral, az egyik keresztényt a másikkal, a káplánt a püspökkel. — Úgy látszik, ez is egy új „magyar modellje” a „divide et impera” elvnek, de nem „Szamizdat”.

A 450-éves törésnek vége! A Szent- szék és Anglia között, mint azt előző számunkban közöltük, újra helyreállt, hosszú évszázadok után, a diplomáciai kapcsolat. — A Pápa **Bruno B. Heim** érseket nevezte ki apostoli pronunciusnak. Az új nunciust jól ismerik magyar egyházi körökben, ő is a magyarokat. — Erzsébet királynő a Buckingham-palotában, ahová állami gálahíntón vitték Heim érseket, vette át a megbízólevelét az új brit követ a Szentszéknél: **Sir Mark Heath**.

*

A 87. **Német Katolikus Nagygyűlés** 1982. szept. 1.—5-ig lesz **Düsseldorfban**. Mottója: „Térjetelek meg és bigyijetelek!” — A világbéke problémája is egyik fő témája lesz a Katolikus Napnak. Természetesen, mindenféle napipolitikai él kizárásával. — Komoly érdeklődők kérjenek programot: **Zentralkomitee der deutschen Katholiken**, — **Pressereferat** — Hochkreuzallee 246, D-5300 Bonn 2. címen.

Olajfestmény, — fa- és fémtárgyak — templomi festmények v. tárgyak restaurálását vállalom. — **Cím: Csiki Lőrinc** (Kurt), D-3008 Garbsen 1, Händelstr. 16.

Európai Magyar Főlelkészek tavaszi konferenciája

Párizs, 1982. febr. 22. — 24-ig, a Lazaristák anyaházában jöttek össze, hogy megbeszéljék a közös lelkipásztori problémákat. A házigazda tisztjét P. Ruzsik Vilmos, franciaországi főlelkész, látta el.

A konferencia tárgysorozata:

1. Az egyes főlelkészek beszámolója. — A magyar főlelkészek 1981. szept. 17-én azzal a kéréssel fordultak Rómához, hogy az európai magyar lelkesítő munka koordinálása szempontjából szükség volna európai magyar szentszéki delegátusra. A kérésre Silvestrini érsek, a Közügyek Tanácsának titkára, közölte, hivatalának az a véleménye, hogy az európai magyar katolikusok kapjanak végre szentszéki megbízottat.

2. A magyar menekült lelkesítő munka fölmérésével kapcsolatban felmerült a terv, hogy ennek a munkának a történetét 1945-től napjainkig meg kellene örökíteni, mert ennek a munkának a fontossága és eredményei föltétlen megérdemlik a történelmi dokumentációt. Az erre vonatkozó anyag begyűjtését az egyes országok magyar főlelkészei vállalták. A gyűjtési munka szempontjainak egységesítésére egy kérdés-katalógust fogadott el a konferencia.

3. Az utánpótlás kérdése. — A főlelkészi beszámolók még élesebben rávilágítottak arra a szomorú tényre, hogy sok

lelkipásztorilag fontos helyen hiányzik már a magyar pap. Ez a hiány rohamosan növekedni fog. Ezért szükséges, hogy a lelkészek fokozatosan segítsék ki egymást, különösen ott, ahol a paptestvérek már nem győzik a munkát.

Új hivatásokat kell ébreszteni családokban, iskolákban és ezeket különös figyelemmel kísérni és ápolni. Ez a gondozás lelki és anyagi vonalon ezért is történjék. — Ennek a munkának az egységesítésére a főlelkészek Ft. Hegyi Györgyöt, Kapellengasse 15, A-9800 Spital/Drau bízzák meg és kérik, hogy minden komolyabb hivatásígéretet közöljenek vele.

Foglalkozni kell a **világiak bevonásával** a magyar lelkipásztori munkába, különösen a **katekézis terén.** — Ilyen irányban kell aktiválni az egyházközösségi vagy missziós tanácsokat.

4. Az 1983-as évvel kapcsolatban a magyar főlelkészek Bácska, Bánát és a tengerentúli magyarok bevonásával közös nagy záródoklatot terveznek. Fati-mába. Kellő előkészítése már ebben az évben szükséges.

Az 1982-es őszi európai papi konferencia Freiburgban (Breisgau) lesz szept. 27-től okt. 1-ig a Katolikus Akadémia székházában.

FELHÍVÁS

Ezúton értesítünk minden Nyugateurópában élő magyar képzőművészt, hogy megalakult a **Magyar Művészek Egyesülete München-i központtal.**

Belépési nyilatkozatokat a következő címre kérjük: **Verein Ungarischer Künstler**, Heinrich Wielandstr. 91, 8000 München 83.

Az Egyesület első kiállítása 1982. szeptember 1.—30-ig **Aschaffenburg**-ban lesz. Az érdeklődők a kiállítás feltételeiről részletes felvilágosítást az Egyesület címén kaphatnak.

A Kat. Magyar Egyetemi Mozgalom (KMEM) hagyományos tavaszi kongresszusát Nyugatflandriában, Westend-ben, tartja a húsvét utáni héten, ápr. 12-től 18-ig. — 140—150 diák és értelmiségi résztvevőt várnak.

A találkozó témája **Ember és Hazája.** — **Előadók: Fehérváry Géza**, régész, London: **Miért szereti az ember hazáját?** — **Timaffy László**, néprajzkutató, Győr: **A magyar táj és emberformáló ereje.** — **Övedei János**, író, München: **A nemzeti tudat torzulásai a Kárpátmedencében.** —

„Ezek nem emberek...” — A lengyel Solidarnosc internált elnökének, Walesának, megígérték, hogy kislánya, Mária Viktória, (7-ik gyermek!) a danzigi katedrálisban március 21-én történő keresztelőjére elmehet. Az ígérethöz nem lett semmi. Mikor felesége, Danuta, megtudta, hogy mégsem, sírva fakadt és azt mondta: „Ezek nem emberek, ezek örökök!”

A keresztelést a danzigi püspök, Kaczmarek, végezte. A templom kapuján „Walesa II. János Pál pápával” — fénykép volt kitéve. A domban és a téren 30.000 ember gyűlt össze. Megjelent a keresztelőn az amerikai, a francia és az olasz nagykövet is. Külföldi újságírókat nem engedtek Danzigba. — Az apa, Walesa, helyét egy üres szék jelezte.

Rakovszky helyettes miniszterelnök a rezsim nevében följajánlotta, hogy családjával együtt kivándorolhat. Walesa erre szinte dührohamba esett, mire a helyettes miniszterelnök menekülészerűen hagyta el Walesát.

Magyar-német hiteles fordításokat gyorsan és lelkiismeretesen elvégez — színvonalas magyarországi társasutazásokat — **STUDIEN-REISEN** — szervez

Kérjen prospektust!

WILHELM DIVY,
Lindenstr. 50, 7990 Friedrichshafen 1.
Telefon: 07541 / 71391

András Károly, tud. kutató, München: **Beolvadás vagy megmaradás.** — **Szabó Ferenc SJ** Róma: **A földi haza teológiája.**

Az előadásokat két kerekasztal-konferencia egészíti ki: **Nyelvében él a nemzet?** — **Hazátlan fiatalok?** — A kongresszust Sinkovics Imre és Vitrai András, Budapest, előadóestje követi népitánc és zenebemutatóval.

KMEM — Sekretariat, Oberföhringerstr. 40, D-8000 München 81. Tel.: 089/98 85 74.

*

EURÓPAI MAGYAR CSERKÉSZTISZTI KONFERENCIA 1982

Bonn-Venusberg. — Az idén 130 cserkészvezető vett rajta részt. — A konferencia előestéjén az Európai Kerületi Tanács ülésezett, számot adva a megelőző évről és irányt szabva az új évré.

A cserkésztszti konferenciát Nickl Károly elnök nyitotta meg. Valentiny Géza társelnök pedig kérte a jelenlévőkre és munkájukra Isten áldását.

Ennek a konferenciának az eszméi tartalmát Dr. Juhász László (München) adta meg, „magyarságismeret a cserkészletben” című előadásában. — Meghatározta a „Haza” fogalmát: **ország, melynek népével azonosnak tartjuk magunkat.** Nem föltétlen földrajzi fogalom. — Lényegi velejárója a nemzeti tudat: a nemzettel való azonosulás függetlenül a születési helytől. — Külföldön nevelkedő ifjúságnál nem képezhető el megfelelő magyarságismeret nélkül. — Megalapozója a szülő, tovább táplálja az iskola, (ezért fontos legalább a hétvégi magyar iskola!) a cserkészlet és befejezi az önképzés és önnevelés. Értelmes, művelt felnőttnél a nemzeti öntudat nem állhat meg a nemzeti nyelv, irodalom, történelem, művészet ismerete nélkül és a nemzeti sors tevékeny vállalása nélkül.

Ez a kérdés elfoglalta az egész délelőttöt. Ebéd után a magyarságismeret munkáját vitatták meg a következő munkacsoportok: 1. Regősmunka a csapatoknál; 2. Táborúti; 3. Kiscserkészvezetők munkája; 4. Leánycserkészvezetők és 5. Róvereknél.

A munkanapot számadás követte az európai cserkészparancsnok: Gyurkabá előtt, aki összefoglalta az egyes csoportok számára az ezévi munkatervet. Megemlékeztek halottaikról is: Kelemen Pólibá és Kocsis Lacibá számára áldozatos cserkész munkájukért az amerikai Sik Sándor cserkészparkban „emlékfát” szeretnének ültetni.

Közös istentisztelet keretében Gulyas Kornél, református lelkész mondott szentbeszédet.

Golarits Gyöngyi

Az élet könyvéből

ARGENTINA

Dr. Szabó Gyula, v. országgyűlési képviselő, 1982. jan. 16-án Buenos Airesben elhunyt. Halála nagy veszteséget jelent az egész magyar társadalomra, főképp a cserkészetre Délamerikában. Kezdetől fogva lelke volt minden magyar közösségi megmozdulásnak. A Szent László egyházközségben haláláig tevékenykedett. A „Nagy Utra” példásan készült föl. — A jó „Gyeszabá”, ahogy a cserkészek becézték, szinte saját üzeneteként is elküldötte a Szent László egyházközségnek Nyíró József posthümus „végrendelét” az összmagyarsághoz, amit az „Életünk” hűsvéti vezércikként közöl. — Szeretnők, ha a magyar szülők a szét-szórtságban különösen megszívnék ennek a két nemes magyarnak utolsó üzenetét és átadnák gyermekeiknek is. — Nyugodjék békében!

AUSZTRIA

Bécs: Keresztelés: A keresztség szentségében újjászületett **Egerszegi Patrik** 1982. márc. 7-én Burgenlandban.

A házasság szentségében részesültek: **Papp László** és **Tompa Zsuzsanna** 1982. febr. 13-án Träiskirchenben; — **Horváth István** és **Székely Ildikó**, Bécs, 1982. márc. 3-án.

Egy új menekült orvos-család, a szabad nyugati világba érve, helyes keresztény megfontolásból **rendezte egész családját lelki ügyeit**. A szülők: **Dr. Medveczy Péter** és **Koszó Mária**, egyházi házasságot kötöttek 1982. febr. 13-án. — Ugyanaznap a keresztség szentségében részesült három gyermekük: **Zsolt, Gábor** és **Áron**. A három gyermek ugyanakkor először járult a szentáldozáshoz is. — Az Úr áldása kísérelje őket az új hazájukba!

Az örök hazába költözött: Pálffy-Duen Clara szül. **Fáy von Fáy**, 1982. febr. 6-án Bécsben. — Nyugodjék békében!

HOLLANDIA

Születés-Keresztelés: Virág Tibor és v. d. Veer Leni kisfiát, **Patrick Józsefet**, aki 1981. okt. 8-án született, 1982. jan. 24-én keresztelték Hoensbroekban. — Isten áldása legyen a gyermeknek és szüleinek!

Halálózás: Kutassy Gyula hosszas betegség után 59-éves korában elhunyt. Temetése 1981. dec. 16-án volt Nieuwenhagen-ban; — **Gaal András** 65-éves korában jan. 29-én hunyt el. Temetése a limburgi magyarok nagy részvétele mellett febr. 2-án volt a Brunssum-i kórház kápolnájából. — Nyugodjanak békében!

NÉMETORSZÁG

Essen: Születés-Keresztelés: Molek Norbert József, M. Albin és Nándorfi Gabriella kisfia, szül. 1977. júl. 21-én Budapesten, keresztelve Oberhausen-Sterkrade-ban a Máriaház-kápolnában, 1981. dec. 13-án; — **Bálint György Szilveszter**, B. György és Csapó Erzsébet kisfia, szül. 1981. dec. 18-án Gelsenkirchen-ben, keresztelve Oberh.-Sterkrade-ban a Máriaház-kápolnában 1982. jan. 10-én; — **Király Éva-Mária**, K. László és Antilla Pirió kisleánya, szül. 1981. okt. 13-án Haltingen-ben, keresztelve: 1982. jan. 17-én Bochum-ban a Szent Erzsébet kórház kápolnájában; — **Gedovics Monika**, Gedovics Gizella kisleánya, szül. 1981. jún. 28-án Essen-ben, keresztelve 1982. jan. 31-én az Essen-i Szent Mihály-temp-

FELHÍVÁS

A magyar szerzetes-iskolákban végzett diáktársainkhoz:

Münchenben „Összetartás” néven 1982. február 20-án megalakítottuk a *Magyar Szerzetesiskolák Diákszövetségét*. 1983. tavaszán kívánjuk megrendezni az emigrációban élő diáktársaink nyugateurópai találkozóját. Ezért kérjük, címetek megadásával és az iskola megnevezésével jelentkeztek az alábbi címen:

Tóth Elemér, Im Baumgarten 11.

D-5400. Koblenz, B. R. D.

Tóth Elemér piarista diák; Heisz Gábor ferences diák; Hajnóczy Lajos ferences diák.

lomban; — **Kronecker Dániel**, K. Sándor és Marosfalvi Judit-Mária kisfia, szül. 1981. aug. 18-án Gelsenkirchen-ben, keresztelve Essen-ben a Szent Mihály templomban 1982. jan. 31-én. — Isten áldását kérve, szívvel gratulálunk a boldog szülőknek!

Mannheim: Pápai kitüntetés. Megkésze bár, de nagy örömmel adunk hírt kedves honfitársunk **dr. Könczöl László** (Hugstetten) pápai kitüntetéséről. 1981 karácsonyán nyújtotta át neki Saier Oszkár freiburgi érsek a „Pro Ecclesia et Pontifice” pápai érdemrend keresztjét szociális téren kifejtett kiváló munkásságáért a freiburgi egyházmegye területén.

Dr. Könczöl áldásos és eredményes munkát végez már 1958 óta a Szent Vince Konferenciák férfi tagozatának terjesztésével. Ennek az egyesületnek az a célkitűzése, hogy felkeltse, illetve növelje a keresztény férfiakban a készséget az egyes plébániákon belül a segítő szeretet terén végzett munkára.

Mi is szívvel gratulálunk kedves honfitársunknak a magas helyről jött kitüntetéshez és kívánjuk, hogy Isten áldása kísérje életét és minden munkáját.

Mannheim: Halálózás: Geiselhardt Ferenc életének 53. évében Pforzheimban ment át az örökkévalóságba 1982. jan. 30-án. — Még mint gyereket üzték el szülei és testvéreivel együtt 1946-ban Budakeszről. Haláláig megőrizte szeretetét hazája és a magyarság iránt. Az Úr adjon neki új hazát örök országában! — **Remsey Győző** operaénekes életének 57-ik évében hagyta itt a mulandó világot 1982. febr. 6-án, Freiburgban. — Az élet akkor szép és értékes, ha az ember létével Teremtője dicsőségét zengeti a halál nem más számára, mint ennek folytatása az Örökkévalóságban. — **Batykó Ferencné** szül. **Inszanics Mária** életének 62-ik évében hunyt el Kaiserslauternben. Osztotta az anyák örök sorsát: amikor gyermekeit felnvelte, egyedül maradt. — Az Úr legyen jutalma áldozatos életének!

München: Születés-Keresztelés: A keresztség szentségében részesültek: **Reh Andrea**, R. Endre és Bukosza Erzsébet müncheni lakosok 1982. jan. 31-én született kislánva — febr. 28-án; — **Burger Anna**, B. Hubert és Sebők Emőke puchheimi lakosok 1982. jan. 27-én Münchenben született kisleánya — márc. 7-én. — Az Úr vezérelje a gyermekeket életútjukon!

Halottaink: Torma Pál 75-éves korában 1982. márc. 3-án Münchenben meghalt; a Nordfriedhofban márc. 8-án temették el; — **Dr. Ond Gyula** 69-éves korában 1982. márc. 5-én Münchenben meghalt; a Sendlingerfriedhofban márc. 9-én temették el. — Nyugodjanak az Úr békéjében!

Stuttgart: Keresztelés: A keresztség szentségében Isten gyermekévé lett **Raffai Monika**, R. József és Márta szül. Gere-Kovács kisleánya 1981. nov. 11-én. — Isten áldása legyen a megkeresztelten és családján!

Halálózás: Werner Mátyás, 71-éves, 1981. dec. 20-án Herrschingben elhunyt. Nyugodjék békében!

OLASZORSZÁG

Tomolo (Padova): Keresztelés: Andretta Angelo és Szilágyi Etelka második gyermekét, **Angelát**, 1981. aug. 23-án keresztelték. — Gratulálunk!

Halálózás: Catania: Grollic Erzsébet férje, **Costanzo Edelberto**, 1981. dec. 22-én 81-éves korában meghalt. — Nyugodjék békében! — **Milanó:** Február 6-án meghalt **Dr. Bethlen István**, a magyar történelemben századok óta oly fontos szerepet betöltő Bethlen család tagja. Milanóban mindenki ismerte. Most márciusban lett volna 78 éves. — Isten nyugosztalja!

*

Egy jó hír! A Rómában tartott nemzetközi sakkbajnokságot az évek óta itt lakó Tatai István nyerte meg. — Már hétszer volt olasz bajnok! Gratulálunk!

Felvétel a magyar gimnáziumba

A Kastl-i Magyar Gimnáziumban megkezdődtek a beiratkozások az 1982/83-as tanévre.

A Magyar Gimnázium különböző szervek, egyesületek és magán személyek által támogatott magániskola. A működéséhez szükséges engedélyt a területileg illetékes Bajor Oktatásügyi Minisztérium biztosítja; az iskola fenntartását pedig a Bonni Szövetségi Kormány, a Bajor Oktatásügyi Minisztérium, a különböző egyházi szervek és egyesületek segélye és magánszemélyek, főleg a szabad világban élő magyarok adományai teszik lehetővé.

A Magyar Gimnázium jogi képviselője, fenntartója a Magyar Iskolabizottság (Ungarischer Schulverein e. V.) illetve ennek Elnöksége (Vorstand).

Iskolánk **legfontosabb feladata az oktatás mellett: a magyar ifjúsággal megismertetni és megszeretelni nemzeti kultúránkat**, hagyományainkat, történelmi multunkat és küldetésünket a jövőben.

A magyar öntudat kifejlesztése mellett **a vallásérkölcsi nevelés a másik legfontosabb feladata** iskolánknak.

Az oktatás magyar és német nyelven folyik. Német az első idegen nyelv az 5. osztálytól, angol a második a 7. osztálytól, harmadik idegen nyelv latin vagy francia a 9. osztálytól kezdve.

A Német Szövetségi Köztársaságban rendszeresített szakosításoknak megfelelően 9 osztendei tanulmány után diákjaink egy, minden egyetemre és főiskolára jogosító érettségi bizonyítványt kapnak. Az érettségi vizsgát tanulóink vegyes, német-magyar bizottság előtt teszik le, a német gimnáziumok számára előírt követelmények alapján. Az oktatás szeptember második hetében kezdődik és június végén fejeződik be.

1982 szeptemberében a Magyar Gimnázium új épülettel gazdagodik; új tantermek, diákszobák és intenzívebb zeneoktatásra alkalmas termek segítenek az eddig sokszor érezhető teremhiányokon.

A Magyar Gimnáziumba átlag 250 tanuló jár évente; kétharmad részük a Német Szövetségi Köztársaság területéről jön, a többi 14 különböző országból.

Az 5. osztályra, vagyis a gimnázium első osztályára felvételt nyerhetnek — fiúk és lányok, — akik az elemi iskola 4. osztályát sikeresen elvégezték. Mivel az oktatás nyelve magyar és német, felsőbb osztályokba csak olyan tanulókat tudunk felvenni, akik a nyelvi nehézségek leküzdésére megfelelő tehetséggel és akaraterővel rendelkeznek. Mivel helyhiány miatt csak korlátozott számban tudunk tanulókat felvenni, kérjük a jelentkezések mielőbbi beküldését.

P. Horváth Kálmán írja Osloból karácsonyi „Trabant”-akciókkal kapcsolatban: „Az Életünk” Stockholm-környéki olvasói **5000 Skr.-t** adtak össze. Az „Életünk” Szerkesztőségébe **DM 255.-** futott be. A Trabant-kombi ára **Nkr. 13.400.-**. Így S. Bandinak a kocsit átépítéséhez még **Nkr. 3.880.-** maradt. — S. Bandiék családjában karácsonykor nagy volt az öröm. A boldog családapa így ír. P. Horváthnak: „A Te megértő közbenjárásodra kaptuk meg az első rokkantgépkocsinkat kb. 12 évvel ezelőtt. Most nem is kértük, Te mégis magadtól hatalmas tettel újra értünk.”

P. Horváth Kálmán befejezésül írja: „Az akció talán legmeghatóbb esetével zárjuk beszámolóinkat: egy Osloban élő vakon született honfitársunk megkésve és majdnem véletlenül hallott az akcióról. Így reagált rá: „Mesterem, megrovom, hogy nekem erről nem szólt. Nem vagyok gazdag, de ilyen akcióra mindig van pénzem”. — És kitapogatótt székereyéből egy szép norvég százast!”

Internátusi és iskolai költségek:

Beiratási díj	DM 90.—
Internátusi és tandíj havonta	DM 530.—
Helyfenntartásra július-és augusztus hónapra á	DM 80.—
Tankönyvekre, tanszerekre	DM 150.—
Betegbiztosítás havonta	DM 47.—
Balesetbiztosítás évente	DM 60.—

(nem kötelező)

Mosatós havonta	DM 40.—
Zsebpénz kb. havonta	DM 40.—

Többgyermekes családok, illetve más természetű anyagi nehézségek esetében a szülők kérhetik a költségek csökkentését az iskolai igazgatósághoz beküldött kérvényekben.

Kérjük, hogy csak olyan szülők küldjék hozzánk gyermekeiket, akik nevelési elveinkkel egyetértenek.

Jelentkezési határidő 1982 június 30-ig.

Bővebb felvilágosításért forduljanak az iskola igazgatóságához.

Ungarisches Gymnasium, D-8455 Kastl
Tel.: 09625/249.

Dr. Major Márk

A Magyar Gimnázium Igazgatója

MEGHÍVÓ

A Kastl magyar gimnázium szülői tanácsa szeretettel meghívja szülőtársait és az iskola minden barátját május 29-én pünkösd szombatján este 19-órakor a Burg Kastl-i magyar gimnázium refektóriumában rendezendő iskolabálra. Magyar zenekar, hideg-meleg tál, magyar borok, üdítők, limbo, uiz. Részvételi díj: a kiadós nagyválasztékú vacsorát beleértve tavalyi változatlan áron DM 35.

A zürichi magyarok január 30-án tartották hagyományos báljukat. A **Kastli gimnázium** táncsoportja is fellépett és nagy sikert aratott. A diákokat elkísérte **Msgr. Valentiny Géza** prelátus, a németországi magyarok főlelkésze és **Major Márk atya**, az iskola igazgatója. Másnap, jan. 31-én, a diákok részt vettek a magyar szentmisén. A misét **Dr. Kerényi György**, zürichi magyar plébános mondotta. Valentiny Géza és Major Márk koncelebrált vele.

† P. PALÁNKAY-GAUSZ S. J.

1907 — 1982

Délbaranyai sokgyermekes család fia. Kalocsán végezte a gimnáziumot, 1925-ben belépett a jezsuita rendbe. Tanulmányait Szegeden és Innsbruckban végezte. 1937-ben szentelték. Főleg mint ifjúsági lelkipásztor tűnt föl. 1943-ban frontszolgálatra hívják be. 1944 júniusától megszervezi Kispesten a Családok Szeretőkörét, ami országos mozgalommá fejlődik. 1950-ben átveszi a váci Jézus Szíve plébánia vezetését, egy évre rá a rendszer mint „létszámfölötti”-t menesztette. 1955-ben több rendtársával a váci börtönbe kerül, ahonnan a Szabadságharc idején szabadul.

Amikor otthon minden lépését figyelték már, 1973-ban kijött Nyugatra, ahol gyenge egészségi állapota ellenére 1979-ig dolgozott mint kórházi lelkész. 1980 óta egyre súlyosbodó szívgyengesége a szobához kötötte.

Ez egy nagyon aktív és buzgó lelkipásztor életútja a „Szeretet Országának” mind teljesebb megvalósulásáért az emberek között. — Azok, akiket a „Szeretet Iskolájá”-ba bevezetett és a „Szeretet Országá” terjesztésében állandóan inspirált, így emlékeznek meg róla:

„Köszönjük, hogy 1946-ban a „Családok Szeretetszövetsége” és a „Családi Szentóra”-Mozgalom elindításakor elmélyített bennünk a keresztény családi élet legfőbb értékeinek: egység, hűség, gyermekvállalás, — tudatát... hogy rövid időn belül 900 magyar egyházközségben mintegy 120-140 ezer családban együtt imádkozva mélyítették el saját családjuk egységét és segítették a többi környező családokat a keresztényi életre...

Mikor mindezt és még sok mindent köszönünk Neked... ezért imádkozunk mi mindnyájan az Atyához: „Atyánk, Te légy jutalma, békéje és boldogsága! Amen”.

B. I.

Felhívás

A Magyar Szentkorona-élmű Előkészítő Bizottsága 1981 november 25-én megalakult Münchenben magyar intézmények és szervezetek részvételével.

Célja, hogy Mattseban, Salzburg mellett, ahol a magyar Szentkorona 1945 április 24-től július 26-ig el volt ásva, méltó emlékművet állítson. A gránit-élmű felavatására 1982 koraőszén kerül sor. A szükséges anyagiak előteremtésére az európai és tengerentúli magyarság legszélesebb rétegeinek a bevonásával gyűjtés indult meg.

Az emlékművel kapcsolatos munkálatokról és a gyűjtésről időről-időre a sajtóban tájékoztatunk.

Adományokat, megajánlásokat a következő bankszámlára: MEB Szentkorona Élmű, Bay. Vereinsbank München Nr. 145625 kérjük.

A Magyar Szentkorona-élmű Előkészítőbizottság nevében:

Dr. Harangozó Ferenc

a Mindszenty-Alapítvány tanácsosa

Dr. Fáy Gedeon

a Ny. Európai magy. ref. Lelkigondozó-Szolgálat elnöke

Dr. Stankovich Victor

az Eur. Szab. Magyar Kongresszus elnöke

v. Katona Sándor

a Németorsz. Magy. Szervezetek Központi Szöv. elnöke

v. Radnóczy Antal

a Vitézi Rend h. főkapitánya,
a Ludovikás Egyes. elnöke

DIÓSZEGHY TIBOR, hités tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar, Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, valamint peres ügyekben segít. — Daimlerstr. 249. D-4040 Neuss. Tel.: (021 01) 54 13 17.

RUPP LÁSZLÓ hités törvényszéki fordító, vállalt fordításokat magyarról németre és németről magyarra. — Postfach 162, D-8000 München 1 - Telefon (089) 3 00 21 62

KÉRDEZZEN — FELELEK

■ Azonnali hatállyal küldhet a nagy Quelle Katalógusból ajándékot Magyarországra vagy Erdélybe. A vám-mal járó adminisztrációt, valamint a pontos leszállítást a „QUELLE INTERNATIONAL UNGARN SERVICE” garantálja. Felvilágosítást minden időben ad:

■ TH. PAPA Vertreterin der QUELLE INTERNATIONAL 7032 Sindelfingen, Maichinger Str. 16. Tel.: 07031 — 801568.

M. SZERDAY
METROPOLITAN VERLAG
Könyv — hanglemez ajánlat

Szr		Szr
Bernáth Mária: Szinyei Merse Pál — színes album	100.—	
Dallos Sándor: Aranyecset, Nap szerelmese I.-II.	50.—	
Dávid Katalin: Magyar egyházi gyűjtemények kincsei	89.—	
Lion Feuchtwanger: Rókák a szőlőben I.-II.-III.	37.—	
Hegedüs Géza: Régi istenek	23.—	
Victor Hugo: A nyomorultak I.-II.	62.—	
Klein Imre: Így tanuljunk autózni	20.—	
Krudy Gyula: Álmoskönyv	25.—	
Dr. Mátyás: Utazások Erdélyben	25.—	
Molnár Gábor: Arany Góbi kőszivátagában	20.—	
Nemes Dr.-Szabó: Kaktuszkönyv	39.—	
Tim Severin: A Brendán expedíció	20.—	
Sienkiewicz: Özönvíz I.-II.	47.—	
Sienkiewicz: Quo Vadis	34.—	
A tatárjárás emlékezete	39.—	
Stefan Zweig: A tegnapi világa	19.—	
Budapest múzeumi — képes nagy album	80.—	
Esszé Panoráma I.-II.-III. (remekírók) most 50.— helyett	35.—	
Lion Feuchtwanger: A csúnya hercegnő	13.—	
Karinthy Frigyes: Így irtok ti I.-II.	26.—	
Ráth-Végh I.: Hatalom és pénz	21.—	
A világ minden részén megjelent könyvek állnak a kedves vásárlóink szolgálatára, új és antikvár könyvek — ritkaságok, szótárak, nyelvkönyvek, lexikonok, ifjúsági és meséskönyvek, lemezek, teljes operafelvétel.		

Kérje katalógusunkat!

M. SZERDAY

METROPOLITAN VERLAG
CH-4142 MÜNCHENSTEIN, Teichweg 16.
SCHWEIZ

Telefon: (061) 46-59-02

H I R D E T É S E K

A '82-től megváltozott új „Gépjárművezetői vizsga kérdései” magyar nyelven, DM 45.— áron kapható: **Dr. L. Deák**, 8000 München 70, Johann Clanze Str. 43.

Belvárosi divatszalon keres gyakorlati rendelkező bedolgozót. Tel.: (089) 295 443 — 11-18 óra között.

Keresünk gyermekszertő háztartási alkalmazottat bentlakással. Választ „Genf közelében” a Szerkesztőségbe kérünk.

Rendezett anyagi körülmények között élő, sportos megjelenésű, intelligens, széles érdeklődési körű, már nyugdíjas Nagybatyánk részére keresünk élettársat, vagy feleséget. Minden levélre választunk. Emberi értékek előnyben. — Levélcím: Menczer Judit, 7800 Freiburg i. Brsg., Buggingerstr. 55.

Ausztráliában (Queensland) elszigetelten élő nyugdíjas bányakörműves, 65-éves, házasságban, magyar és német levelezés céljából levéltársat keresek, hogy ne felejtse el egészen anya- és nemzeti nyelvével! Főleg felvidéki és dunántúli honfitársak választását kérem „Tárogató a Busban” jeligére a Kiadóba.

Német állami vizsgával rendelkező, hivatalosan elismert TOLMÁCS és FORDÍTÓ vállalt tanácsadást, okmányok hitelesítését, stb. — **August Lévai**, Lehnsgrund 38, D-4300 Essen 1. Tel.: 0201 / 711-582.

„**HURKA — KOLBÁSZ — SZALONNA, TAKÁCSNÁL VENNI JÓ VOLNA**”
Takács Fleisch & Wurstwarentrieb GmbH, 7000 Stuttgart, Dorotheenstr. 4.
Első igazi magyar hentes Stuttgartban!
MARKTHALLE, Stand Nr. 74-76.
Telefon: (0711) 24 31 04.

Kedvezményes áron kapható!

AZ IRODALOM VILÁGA

A könyv az irodalomelmélet alapkérdéseit tárgyalja, bő szemelvényeket nyújtva a világirodalom remekíróinak műveiből. Pl. csak a költői műfajokat ismertető fejezeteket 100-nál jóval több gyönyörű vers illusztrálja.

Tanároknak, felsős diákoknak és az irodalom iránt érdeklődőknek melegen ajánljuk.

A több mint 300 oldalas szépkiállítású, egészvászonkötésű könyv ára csak 15.— DM, tengerentúltra 16.— \$ + postaköltség.

rendelje meg az „Életünk” címén!

KÉRJUK OLVASÓINKAT, HOGY ELŐFIZETÉSÜKET RENDEZZÉK!

„**TÉTENY**” Ungarische Spezialitäten
Inh.: **O. BAYER**

Kreitmayerstr. 26 - D-8000 München 2
Telefon (089) 19-63-93 DM

Alföldi Olaszrizling	5.10
Alföldi Kékfrankos	5.10
Abasári Rizling	6.15
Debrői Hárslevelű	6.15
Badacsonyi Kéknyelű	6.50
Badacsonyi Szürkebarát	6.60
Soproni Kékfrankos	6.40
Villányi Burgundi	6.60
Hajó Cabernet	6.50
Boglári Olasz Rizling	5.95
Boglári Kékfrankos	5.95
Boglári Cabernet — rosé	5.95
Tokaji Aszú 4 puttonyos	13.50
Tokaji Aszú 3 puttonyos	11.50
Vilmos körtepálinka	23.50
Császárkörte	18.50
Keoskeméti barackpálinka	25.—
Hasas barackpálinka	23.—
Cseresznye pálinka	23.—
Szilva pálinka	21.—
Kosher szilvapálinka	29.—
Hubertus	18.50
Beverage Bitters (Unic.) 1 lit.	26.—
Beverage Bitters (Unic.)	14.50
Pick szalámi kg.	24.—
Csabai kg.	21.50
Gyulai kg.	20.—
Süli Debreceni kg.	15.—
Süli kolbász kg.	16.—
Kalocsai tarhonya 1/2 kg.	3.10
Nagykoktatás 1/2 kg.	3.40
Lebbencs 1/2 kg.	3.40
Kiskocka, cernametélt 100 gr.	—80
Paprika káposztával 700 gr.	4.40
Bogyszlói paprika (erős) 700 gr.	4.10
Hegyes paprika csipős 700 gr.	4.40
Hegyes paprika kevésbé csipős	4.40
Házi kolbász kg.	18.50
Disznósajt kg.	12.50
Véres-május hurka a téli időszakban	12.50

Úvegárut is szállítunk!

Volt MET-olvasóink figyelmébe!
Mivel a MET anyagi okokból szünetel, helyette az „Életünk”-et küldjük szíves tájékoztatásul.

SZENTFÖLDI ZARÁNDOKLAT EGY HÉT IZRAELBEN

1982 május 20 — május 27.

Részvételi díj 5050 francia frank.
Részletes tájékoztatás az alábbi címeken kapható:

CH-4051 BASEL. — Schneidergasse 27. — Németh János plébános.
CH-8023 ZÜRICH. — Postfach 6184.

Kerényi György plébános.

Je!entkezési határidő:

1982 április 15-ig.

Megnyílt március 28-án az új Ulm-i magyar Kulturcthon, 7900 Ulm/D, Fort Unterer Kuhberg 16. alatt. — A helységek megáldása márc. 28-án történt; végleges berendezésük és csinosításuk után a tavasz folyamán mutatják be majd a szélesebb nyilvánosságnak.

Hatvanas magyar özvegyasszony, házias, jól főz, jókedélyű, keresi idősebb komolygondolkodású férfi ismeretségét házasság céljából. Válaszokat: „Ketten egymásért” jeligére a Kiadóba kérek.

MAGYAR

ÉLELMISZER NAGYKERESKEDÉS

kiszolgál nyugat Európa területén ételkészítéssel, vendéglőket, penziókat. Kérje árjegyzékünket!

PÁNCZÉL

CH-3098 Köniz, Wiesenstr. 6.

Tel.: (031) 53-17-55.

Megjelent!

Megjelent!

DM

ORBÁN BALÁZS: A SZÉKELY FÖLD LEIRÁSA Ilyés Elemér bevezetőjével, 3 vaskos kötetben, vászonkötésű, arany ny. nagyméret, gyönyörű kiadás 250.—

Varga László: Kérem a vádlott felmentését, II. kiadás, kötet 35.—
Lakatos Géza: Ahogy én láttam 27.—
Hanák Tibor: Az elfelejtett reneszánsz 49.—
Bibó István összegyűjtött munkái I. 51.—
Király Béla: Az első háború a szocialista országok között 17.—
Badiny Jós: Káldeától Ister-Gamig II. 47.—
Márai Sándor: San Gennaro vére 30.—

A világon megjelent minden jelentős magyar nyelvű könyv raktáron!

Hefty Gy. Schwepunkte der Aussenpolitik Ungarns 1945—1973 41.—
Bárczy János: Zuhánougrás 12.—
Moldova: A Szent Imre induló, Elhuzdó szüzesség 20.—
Faludy György Összes Versei 50.—
Faludy György Villon balládái, ford. 14.—
Claire Kenneth: Randevú Rómában, Éjszaka Kairóban, Neonfény, Holdfény Hawaiiban, Május Mannhatenben stb. 1 db. 30.—

Születésnapra, névnapra stb. alkalmakra ital helyett ajándékozzon magyar könyvet, hanglemezt.

Apon 2755 30 cm. DM 23.—. Ott ahol zúg az a négy folyó, Székely Himnusz, Krasznahorka, A csitári hegyek alatt, Kis lak áll a stb. Vajda János ének, kiváló cigányzenekar kíséri.
LPX 10129 DM 20.—. Solti Károly énekel: A vén cigány, Szeretnék május, Akácok út, Ha egy őszi estén, Szeretem a kertet stb. — LPX 17661 Te figyelj haver... Hofi Géza.

Musica Hungarica — Rümannerstr. 4.
8 München 40. Tel.: (089) 30 50 43.

Kiadóhivatalunknál kapható könyvek

Mindszenty József: Napi jegyzetek 480 old. vászon köt. DM 32.— \$ 15.—
Kardinal Mindszenty: Erinnerungen 4. kiad. vász. köt. DM 40.— \$ 22.—
Közi Horváth József: Mindszenty bíboros, zsebkönyv. DM 6.— \$ 4.—
Az Irodalom Világa. Irodalomelméleti alapvetés, 100-nál több versillusztrációval, kb. 300 old. vászon köt. DM 15.— \$ 10.—
Szamosi József: Máriacelli emlékkönyv, képes kalauz 46 képpel, ebből 32 színes. DM 12.— \$ 6.—
Légiszállításhoz + portóköltség.

Megrendelhető: az „Életünk” kiadóhivatalánál,
Oberföhringerstr. 40,
D-8000 München 81, W. Germany.

ÉLETUNK

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
8000 München 81, Oberföhringerstr. 40
Telefon: (089) 98 26 37.

Felelős Kiadó:
a Magyar Kat. Főlelkész.

Felelős szerkesztő:
Dr. Harangozó Ferenc,
Seelsorger.

*

Redaktion und Herausgeber:
die Ungarische Oberseelsorge,
8000 München 81, Oberföhringerstr. 40. Telefon: (089) 98 26 38.

Redakteur: Dr. Harangozó Ferenc.
Abonnement: DM 15.— pro Jahr und Exemplar; nach Übersee DM 25.—

ELŐFIZETÉS:

Az Életünk a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és náluk is kell előfizetni!

Tengeren tútra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a Kiadóhivatal küldi az újságot.

Egyes szám ára egy évre 15.— DM, vagy ennek megfelelő valuta.

Tengeren tútra légipostával 25.— DM. Lapzárta: a hónap 18-án. — Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.

Postcheckkonto: Nr. 606 50-803, Kath.

Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto:
München.

Bankkonto: Bayer. Vereinsbank,
Nr. 145857, Kat. Ung. Seelsorge
„Életünk”

Druck: Danubia-Druckerei,
Ferchenbachstr. 88. - 8 München 50.

SZÖRÉNYI ÉVA EURÓPAI KÖRÚTJA

A Magyar Nemzeti Színház nagy művésznője, az Amerikai Szabadságharcos Szövetség Los Angeles-ben élő elnöke, május hónapban előadó-körútra Európába érkezik. Most csak az egyes városokban történő fellépésének időpontját tudjuk megadni. Érdeklődők a helyi rendezőséghez forduljanak. Programja: Május 1-én Köln, május 8-án, szombat, Stuttgart, május 9-én, vasárnap, München, 11-én, kedd, Burg-Kastl, május 15-én, szombat, Saarbrücken, 16-án vasárnap Heidelberg, 22-én, szombat, Bern, 23-án, vasárnap Zürich és 27-én csütörtökön Bécs. Kérjük olvasóinkat, barátainkat, hogy a városoktól feltüntetett napot jegezzék elő naptárunkban és tegyék szabaddá, hogy minél többen résztvehessenek e ritka irodalmi és művészi élményt nyújtó esten.

Zenekedvelők, figyelem! — Megalakult az első magyar utazó-tánczenekar Németországban! „BUDAPEST-KOMBÓ”. — Felkészültünk megrendelést bálókra, esküvőkre és családi-jellegű ünnepségekre is. — Kivánságra kint élő neves művészeink fellépésével is. Cím: Olti János, Wohnpark 28, 5010 Bergheim. — Tel.: este 20—22 óra között: 02271-95592.

MÉG KAPHATÓ

Juhász László

MAGYAROK AZ ÚJVILÁGBAN

című új könyve, amely az első világháború óta az első forduló kivándorlást hálálámig követi az amerikai magyar nyomokat.

Ára: 15.— DM, 100.— öSch, 7.— \$.
Megrendelhető: Dr. Juhász, Bülowstr. 10/1
D-8000 München 80

A szerző két korábbi könyve:
„Bécs magyar emlékei” és „Burgenland”
E L F O G Y O T T

MAGYAR HENTES — VIKTOR PAL

Lerchenstrasse 29. D-7063 Welzheim
Telefon: 07182 / 67 36

	DM
1 kg. Kolbász, füstölt	16.—
1 kg. Kolbász, friss, sütni és grilleznivaló	15.—
1 kg. Debreceni	16.—
1 kg. Disznósajt, csipős	10.—
1 kg. Disznósajt, gyomorban, füstölt	12.—
1 kg. Balkán füstölt májas	12.—
1 kg. Balkán füstölt véres	10.—
1 kg. Hurka, sütnivaló, rizsával, vérrrel vagy vér nélkül	10.—
1 kg. Fokhagymás sonkaszalámi	16.—
1 kg. Paprikás Puszta-Szalámi	16.—
1 kg. Lengyelsonkaszalámi (90 % soványhús)	20.—
1 kg. Főtt-tokapaprikás szalonna	12.—
1 kg. Angolszalonna	20.—
1 kg. Hasaalja szalonna, magyarosan	12.—
1 kg. Hátsó sonka, füstölt,	20.—
1 kg. Fehér sós-szalonna (vastag)	10.—
1 kg. Paprikás Lengyel Kolbász	12.—
1 kg. Orig. Pick- vagy Herz-szalámi	26.—
1 kg. Orig. Szegedi Paprikás-szalámi	26.—

Minden árut légmentes csomagolásban utánnvétellel szállítok.